

ՄԷՆՈՐԱԼՆԵՐ
ՀԱՎԱՏՈՒՄ

(1853)

ՍԵՆԵ 1.
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1.

ՃԻԼՏ 3.
ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1.

ԹԷՊՐԻՔԻ ՍԷՆԷԻ ՃԵՏԵՏԷ

Ֆէլէք տէ՛վը խլէտիբճէ տէ՛մ պէ տէ՛մ նէ՛վուզու , խոտ օլտուն
Սէտա՛րը խաթը՛րը տէ՛վրանտան զամ նապէտիտ օլտուն .
Հէ՛միշէ փէրթէ՛վը իգպայիլէ պուրճու թէյէսսիւրտէն
Սիւրէյեայը էմէլ վէֆքը միւրատ իւզրէ պէտիտ օլտուն .
Վէգայիխանէ թէ՛ճտիտ խլէյիւպ թագվիմի տէ՛վրանըն
Ղիհանըն նէ՛վ պէ նէ՛վ ահէնկ իլէ զէվգի մէզիտ օլտուն .
Ղուպպարը բուզիկարը տէ՛հրուէն ասուտէ տիր ալէ՛մ
Հաեապուլ սէֆա իլէ վէզան օլտու , նուիտ օլտուն .
Ղաաէհէլէ միհր ու մահ թէ՛սիտէ կէլաի պէզմը տիւննայի
Հուլուլ իթաի մէսէրրէթլէ , պու սալը նէ՛վ սայիտ օլտուն :

Թ Լ Ֆ Լ Ք Բ Ի Ի Բ

Պիր տաճամ էլինտէ պուլունան սերմայե տէն սէնէ պէ սէնէ պիրէր մըգտար շէյ սարֆ իտիւպ, պէշ օն սէնէ խիթամընտա էլինտէ պիր հասպէ գալմայաճաղը մալիւմ օլտուգտա, զաննը աճիզանէմիզ իւզըն քիմնէ կիտիւպ, օ տաճամ համա օլտուն քի պու սէնէտէ սերմայէնիզտէն պիր մըգտար շէյ սարֆ իթտինիզ տէյի թէպրիք իտէմէզ: Ինսանըն վագթտան զնյատէ զնյգլյմէթ վէ միւճէտտէտէն թէտարիքի միւմքինսիզ պիր վարիյէթի օլտ մայաճաղը ճիւմէյէ մալիւմ իքէն, սէնէլէր տէվր իտիւպ կիթ տիքճէ, եանի գ ունտագտան էճէլէ մութթասը օլտն նէրաի վէնտէն պիր այագ տահա ալտըզըմըզը սէնէի ճէտիտ կէլիպ պիզէ խապէր վէրտիքճէ միւճէտտէտ հայաթ միւթտէսի մագաւ մընտա գալպիմիզտէ սուրուր, էթրաֆըմըզտա խուլուս, խանէլէրտէ սօգագլարտա չալը սէտաւարը, կէօզ այտրն թէպրիքլէրի վէ հէտիյէ զայլէլէրի հապ օլուր: Պու թէքէլիւֆաթը տիւննէվիյէտէն սարֆը նազար իտէրէք թէնհատէ թէֆէքքիւր իտէն քիմնէ, տէֆթէրը էօմիւնիւ էլէ ալըպ, կէչմիշին խայաւ լաթ, շիմտիքինին շիւպհէ. վէ կէլէճէյին պիր իւմիտ օլտու զունու րանա կէօրիւպ քէնտի իլէ պէրասիւր պիւթիւն ճիհանըն պու կէլէճէք իւմիտի միհվէրի իւզէրինտէ տէ օնմէքտէ օլտու զունու հիսս իտէր: Կէչմիշի աճըմագ, շիմտիքինտէն պի գայտ օլմագ, կէլէճէյի տիւշիւնմէք, պու տուր ինսանըն հալի: Կէչմիշտէն իպրէթ ալմաք, շիմտիլի էյիյէ սարֆ իթմէք, կէլէճէյէ իւմիտ իթմէմէք պու տուր ինսանըն պօրճու. նէվ պահար իլէ տիւննայէ կէլտիքտէ, եազ վէ կիւլլէ եաշատըգտա դըշ իլէ ազարտըգտա, էպէտիլիյէ տախիլ օլմագ, պու տուր ինսանըն նիհայէթի:

Հ Ի Ք Ի Ի Մ Ե Թ Ը Ք Ի Լ Ի Ս Ի

Տօգուզունճու Պիոս Սրբազան փափ. 1792 մայիսին պիրին ճի կիւնիւ Թմա էյալէթինտէ, Սինիկալէա շէհրինտէ տիւննայէ կէլիպ, 1837 դեկտեմբ. պէշտէ Իօջա Փիսգոփոսու վէ 1840 դեկտ 2 տէ Բարտինալ օլուպ, օն ալթընճը Գրիգոր Փափըն վէ ֆաթընտան օն պէշ կիւն սօղըա 1846 տէօրտ յունիստէ Փափ

խնթիհայ օլմուշ տուր : 1848 նայեմբեր 12 տէ թմայր թէրք իւ
լէ Նաբօղիտէ Բօրթիչի շէ հրինտէ իգամէթ իօիււյ , 1850 մարտ
31 տէ թէրքար թմայա ալտէթ իյլէմիշ տիր : Իւք իսմի ասրլա
տէ կեանը իթալիատան յան Սարի Սասթայի Ֆէրրէթտի տիր
վէ ալթմըշ իւշ Քարտինալը վար :

Ս Ա Ր Տ Ե Ն Ե Ա

Իբրինճի վեթթօր Լամանուէլ , 1820 մարտին իբիսինտէ տիւն
եայա կէլիւյ , 31 մարտ 1842 տէ Լամթրիա Իմբէրաթօրու ալ
րապալարընտան Սարի Լտէլայիտ Իրալիա իլէ էվէնմիշ , 16 յու
լիս 1849 տա փէտէրի Շարլը Լպէրթին եէրինէ թախթա ճիւլիւս
իլէմիշտիր : Վէ իւշ գրգ վէ իւշ էրքէք էվատը օլոււյ , պէջիւք
օլլու Լրէնս Իւմպէր 2 մարտ 1844 տէ տօղմուշ տուր :

Գրալը միւշարալէհին պիր քարտալը վէ պիր գրգ էէկէնի վէ վալիտէսի վէ հալաթ ,
վէ իբի ամուճա քէրիմէլէրի , վէ պիր քրգ վէ պիր էրքէք , պէջիւք ամուճաղատէլէրի
հայաթաա տըլար :

Շ Ո Ւ Ե Տ

Պիրինճի Ժօզէֆ Ֆրանսուա Օպար , 1799 յունիս 23 տէ
տիւնեայէ կէլիւյ , 1844 փետրվար 24 տէ Գրալ օլմուշ , վէ
1823 մայիս 9 տա պէջիւք Նաբուլէսնուն էջէ օլլու Բրէնս Լւ
ժէն քէրիմէսի Ժօզէֆին իլէ նիքեաճ օլմուշ տուր , Գրալը միւշ
շարալէյհին տէօրտ էրքէք էվատը վէ պիր գրգը վէ վալիտէսի
հայաթաա տըրլար : Վէ պէջիւք օլլուսնուն իսմի Օպար օլլոււյ ,
1826 ապրիլ 23 տէ տօղմուշ տուր :

Ե Ո Ւ Ն Ա Ն (Բ Ո Ւ Մ)

Օթօն Գրալ , 19 մայիս 1815 տէ տիւնեայա կէլիւյ . Ֆրան
սըզ վէ Ինկիլիզ վէ Բուսիյա տէվլէթլէրի իթթիֆադը , վէ տէվ
լէթը ալիյէ միւսաատէսիլէ Լուճանիլէրէ գրալիէթ վէրիլտիք
տէ , փէտէրի Պալիէրա գրալընըն լէյ վէ բըզաօիլէ 1833 յուն
վար 13 տէ օն սէքիզ եաշընտա Լուճանիէ գրալ օլլոււյ , 1836
նոյեմբ , 10 տա . Օլտէյպուրղ Տուգասընի գրգը Սարի Լվէլի
իլէ էվէնիւյ , պու անէտէք էվատը օլմամըշ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԵԹԻՐ, ՏԵԽՆԻԿԵՐ:

Կէչէն այլն մէծամասնութեամբ զիբրի կէշտիցի վէճն իլն, Տէվ
լէթը ալիյէ մէծալիքինտէն օլան գորա տալ էհալիսի, էօթէ-
տէն պէրիւ ֆէսատ ախլափ վէ իիթիլալէ մալիլ օլտու գլարըն-
տան, նիզամը միւլը վէ ինտանիյէթէ բայէթ իթմէյէրէք, արա-
լըք արալըք հուտուտլարընը թէճափուզ իաիւպ, ճիվարտա
պուլունան քէօյ վէ գասապա էհալլէրինէ կէծնակէօն գիան
վէ իսասարէթ վէրտիքլէրի մալիւմ օլուպ, մուախիսարէն տախի
պու տապլըար քէնաիլէրինէ հէմճիվար օլան Հէրսէկ էյալէթի
էհալիսինի տախի զօրպալըզա տալէթ իտէրէք, Տէվլէթը ալի-
յէյէ իթանէթ վէ սատագաթլարը տէրքէար օլան քիմնէլէրիվու-
րուպ քէսմէք, վէ քէօյլէրինի եագմագ վէ մալլէրինի ետղմա
իթմէք միսիլիւ հապասաթէ ճէսարէթ իթտիքանէ մատա,
պունա տախի գանաաթ իթմէյէրէք էլլէրինտէ սիլտհէ Շգօու-
րա էյալէթինի տախի պասարագ, հալի օլան Օպալագ գալար-
նը զապթ իթմիչէր վէ Վօլօտալէրի օլան Տանիէլ. Տէվլէթը
ալիյէ հիւքիւմէթինտէն չրգարագ, միւսթագիլ պիր հիւքիւ-
մէթ օլմագ իտտաայը պաթրլնտէ պուլունուպ, մայէթինէ
թէտարիք իթտիկի պաղը էճնէպի ճէնէրալ վէ ապէրի զապի-
թանը թէտպիրինէ կիւվէնէրէք, հատտինի թէճափուզ իթմէք-
տէ պուլունտուզունտան, Տէվլէթը ալիյէ քեաֆիէի թէպաա
վէ զիյր տէսթանընը զուլմ վէ ճէվտոն վէգայէ իթմէք, վէ պու-
միսիլիւ զօրպա մագուլլէրինին թէյաիպիլլէ էմալինէ իպրէթ
օլմաք իւզրէ մէլուֆ օլա կէլալի մէրհամէթի զաղէպէ թէպ-
տիլ իաիւպ, տէնիզտէն վէ գարատան Վըքէր վէ տօնանմա սէվ
գիլլէ զօրպալէրին գահր ու բէրիշանիէթի էսպապընա թէչէպ-
պիւս իթմիշ օլմալիլլէ, գարատան Շգօորա վալիսի ()ման
փաշա վէ Մուլլէլ օրտուսու ֆէրիքի Իպրահիմ փաշա, վէ օր-
տուի մէզբիւր միւշիւրի Վօմէր փաշա, նիզամ վէ պաշը պօզուք
վաֆիր ապէր վէ թէտարիքէաթը հարպիյէ իլն ճէպէլը մէգ
պուր իւզէրինէ, վէ տէնիզտէն տախի եէտի գըթա պէօլիք
վէ քիւչիւք ճէնի կէմիսի վէ վաբօրլէր իլն պահրիէ ֆէրիգի
Մհմէտ փաշա գըրլարըն ապլօգասընա թային գըլլնմըշտըրլար: Վէ
մուգատտէմ Սաիգի շատի, վէ մուախիսարէն Սէճիտիյէ նաման
վաբօր ֆրգաթիլլէրիլլէ ճէպհանէ վէ միհիմմաթ վէ ապէր
կէծնտէրիլմիշ օլուպ, կէրէք աէօլլէթը ալիյէնին պու վէճն իլն

զարպը տէսթլէ օրտու իխրաճը, վէ կէրէք հէմճիվար օլան սօշնաք վէ արնախուտ միլլէթլէրինին իղհար լըլէտիքլէրի սատու գաթ, վէ մէճճանէն մուտվէնէթլէրի, վէ թէվֆիգաթը բէպ պանիէ սէմէրաթլըլէ տզ վագըթ իշինտէ զօրպա կիւրիւ հիւ սօ զուլուպ բէրիշան օլտրադ պու զայլէտէն ինէլաս օլունաճազը մէմուլու ամմէ տիր :

— Խաղինէի ճէլիլէի մայիւնին իրառ վէ մասրաֆրնտա պիր մուվազէնէ հասըլ իտէրէք, պունտան պէջլէ մայիւնէ միւզա յիգայա կիրիֆթար օլմամադ, վէ պիր միւտտէթտէն պէրիւ աջըքտա գալմըշ օլան պանգա մատլահաթընը տախի պիր հիւս նիւ նիգամէ բապթ իտէրէք իպատուլահըն ախզուլթասընա պիր սուհուլէթ կէօտտէրմէք, վէ կիւմրիւք մուհասսէպէսինի տախի պիր հիւսնիւ սիւրէթլէ թէպլիէ իթմէք իւզըրէ վիւքէլայը աէվէլէթ կէրէք զարպհանէի ամիրէտէ, վէ կէրէք պապը ալիտէ հաֆթատա պիր քաշ աէֆա մէճլիս օլուպ, միւզաքէրէ իթմէք տէ իտէլէր տէ, պու միսիլլու մասլահաթլար ումուրու ճէսի մէի աէվէթտէն պուլունմադ, վէ տըզգաթը թամմէ իլէ վէզն օլունմաք միւքթէզայը իտարէի միւքլիլէտէն օլմադ հասէպլըլէ հէնիւզ պիր գարարը գաթի վէրիլէմէմիշ տիր : Աէ շիմօրիլիք հաղինէի ճէլիլէյէ շու եիւզտէն տախի պիր մէտարը թէսարըրիւֆ օլմադ իւզըրէ, քիւշիւքտէն պէջիւք մանսուպլարա թաւ յին գըլլնաճաք զէվաթըն մահիլէլէրի, պու անէտէք օ ման սուպլարա մախսուս օլան մահիլէլէրտէն էքսիք օլմասընա գաւրար վէրիլուպ, հէր քէս էվէլտէն քէյֆիէթի պիլուպ, պէօ յիւք մանսուպա կէշտիքտէ տայրէսինին ճէսամէթինի անա կէօրէ ույտուրմադ իւզըրէ, շիմօրտէն իլան օլունմաւշ տուր :

— Աէճլիս վարս, եախօտ տիկէր թապիրլէ մէճլիսի ահքեաւ մը տալիլէ քեաֆֆէի մէսալիհի տէվլէթ վէ իպատըն մէքքէզի օլմաք հասէպլըլէ, օրատա բուլլէթ օլունան մէսալիհին թէրաւ քիւմիւնտէն կիւճլիւք վէ բարըշքըք հասըլ օլմամաք իւզըրէ, Լնատօլու վէ Բումէլի իոմլէրիլէ մէճլիսի մէզպուր գալէմի իքի գըսմա թագսիմ օլունուպ, օլ վէճհիլէ մէճլիսի վալա պաշքեաւ թիպի պուլունան թալաթ էֆէնտի Բումէլի գըսմընա պուշքեաթիպ, վէ Լմին էֆէնտի տախի իքինճի քեաթիպ, վէ Լնաւ տօրու գըսմընա տախի Օսման պէյ պաշքեաթիպ վէ Աիւթատ էֆէնտի իքինճի քեաթիպ նասպ վէ թային պույուլուպ, մէճլիսի մէզպուրուէն գույուտաթ վէ մազպաթա գալէմի օլ վէճհ

իլէ իբր գլումն թող սիմ պուրութեան շտուր :

— Վայրենի իլէ ստանալով արասնտա պուրութեան լիմանտա , սենեկէր իլէ պաղը շիւրիւք կէմիլէր եւթըպ , հրարդարա մէքեան վէ կիւմիւքտէն մալ քաշորմաղա վէ ապրը ուղընսուղընքլարէ ալէթ վէ վէսիլէ օլտուքլարը իսթիսպար օլընուպ , նիզամը պէլսէյէ մազարրաթը տաիի աղնաշքլմըշ օլմաղլէ , պու միսիւլլիւ կէմիլէրտէն պունտան պէօյլէ ճիւղի թամիրէ միւհթաճ օլանլէրի գալաֆաթ եէրինտէ սէրիան թամիր օլընուպ տըշարը չըքմոք , վէ զնտաթէ թամիրէ միւհթաճ օլանլար ստէնեայէ կէօնտէրիլմէք , վէ պիւսպիւթիւն շիւրիւք օլանլար մինասիպ մահալտէ սէօքիւլլիւպ տաղըտըմաք , վէ սաղ օլարաք իշի կիւճիւ օլմայրպ օրատա պօշ պէքլէյէնլէր տաիի մահալլէրինէ կէօնաէրիլմէք խու սուսըսըր նիզամա րապթ օլուպ պունլարըն էքսէրիսի տուէլը էճնէպիյէ կէմիլէրի օլտուղընտան , էլլիլէրի թարաֆիւնա րէսմի միւլէքքէրէլէր կէօնտէրիլլիւպ , պիր այմիհլէթ տաիի վէրիլմիշ տիր : Վու վէճճ իլէ Վթամպօլ լիմանընըն թէմիղլէնմէսի չօգտան պէրի էմէլ վէ արզու օլընան ու մուրու խալիլէտէն պուլընմաղլէ թէչէքքիւրէն պու մահալտէ իլան օլընուր :

ՀԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ Ի ՃՆԻՊԻՅԻ

ԻՆԿԻԼԹԵՐԲԱ

Ինկիլտէ տէվլէթի վիւքէլոսը , ասըլլատէ կեան վէ միլլէթ մուրախիտտանը մէճլիսլէրիլլէ , վերկի վէ ապրը պու միսիլլիւ ճէսիմ տէվլէթ մասըհաթլարընտա ուղաշամաորդլարը հալտէ , էքսէրիս իսթիֆա իթմէլէրի , վէ պաղէն տաիի գրալիշա մարիֆէթիլլէ եալընըզ մուրախիտտան մէճլիսի տաղըտըլուպ , էէնիտէն աղա ինթիհապ օլընմասը ինկիլթէրրատա աաթթ հիւքմիւնէ կիրմիշ օլտուղընտան , պու տէֆա տաիի 1852 սէնէսի իրատ տէֆթէրի , մուրախիտտան մէճլիսինէ կէօսթէրիլլիքտէ , պաղը վէրիլլէրտէն թէնպիլ վէ պաղիլէրինէ տաիի զամմ գըլընսըղը , մէսէլա թօփրաք թէմէթթիւհնտէն խաղինէյէ եիւղտէ իւշ ալընմագտա իքէն եինէ էօյլէճէ պրաղըլուպ ագարէթլէրին վէրկիսի եիւղտէ եէտի օլտուղի հալտէ պու տէֆա եիւղտէ 11 օլմասը թէքլիֆ օլընտուղու թէպէյիւն իթաիքտէ , մէճլիստէ օլան վիւքէլա թէրաֆըլա , մուխալիֆ թէրաֆը պէնինտէ վա

Ֆիր միւճառէլէ օլտուքտան սօղրա գուրա աթըրպ 286 գապուր,
իտէն, վէ 305 գապուր իթմէյէն զուհուր իթմիշ օլմաղլէ էքսէ-
րիէթ գապուր իթմէյէնլէրաէ պուրունտու զուհտան վիւքէլանըն
էա թէքլիֆի կէրիյէ ալմաք էա տու իսթիֆա իթմէքտէն պաշկա
չարէսի օլմաթըրնտան, պաշ վէքիլ | օրա Տէրպի պիւթիւն թա-
գըմըլա ալաֆրանկա դեկտեմբերին օն ալթընձը կիւնի իսթի-
ֆա իթմիշ, վէ իսթիֆաիւր գրալիչա գապուր իթմիշ օլմաղլէ,
մէճլիսի տաղըթմայա հաճէթ գալմայաթք եէնիսէն վիւքէլա
թէրթիպինէ գարաթ վէրիլուպ միւթէպէրանիւր էրպապը բօլթի-
գատան | օրա | անգուսէն, վէ | օրա | պէրտիին պաշգա գրա-
լիչանըն հուգուրինէ տալթէ օլունմու շար իսէտէ հէնիւզ պիր
քիմնէ պաշ վէքիլ նաոպ օլունմաթը իտիւկիսէն. խապէրի վի-
րուտինտէ զնրի | | Էճմապէ թահրիւր օլունմաթք տըր :

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

Ի-լէ-նէ- Լաբօլէնուն իմէրաթըրը- իւն :

Կէչէն ալաֆրանկա նոյիմբերին 21 վէ 22 սինտէ պիւթիւն
Դրանսատա Լաբօլէնուն իմէրաթըրըրը իչիւն ահալի թա-
րաֆընտան գուրա աթըրպըրը մալիւմ տիւր : Պու խուսուքէ-
մալը տըգգաթլէ իճրա վէ իսթիմ օլտուքտան սօղրա, ալաֆը-
րանկա դեկտեմբերին 3 ինճի կիւնիւ կէճէ սաաթ իւչտէ մու-
րախիսասանը միլլէթ մէճլիսի տղալարը, բէիսլէրի իլէ պէրապէր
իքի եիւզ առէտ սալթանաթ արապալարընա պինիպ, սայրսըլ
թօրչալար վէ պիր ալայ աթըր բիֆագէթիլլէ Փարիստէն
պիրգաշ սաաթ ուզագ նաբօլէնուն պուրունտու զու Սէն Գը-
սէրայընա վասլ օլտուրար, տէվլէթ մէճլիսի, վէ Սէնաթօ մէճ-
լիսի պունլարտան պիրազ ագտէմ սէրայը մէգքիւրէ վասլ օլ-
մուշ օլուպ, պու իւչ մէճլիս իւչ պէօլիւք տիվանիսանլէրաէ
պիրէր մըգտար ալամ իլլէտիքտէն սօղրա, թէչիֆաթձը Բօնթ
Պաչիօքքի մարիֆէթիլլէ թախթ տիվանիսանէսինէ թէչիֆ ի-
տիւպ, միլլէթ մէճլիսի սօլ թարաֆա, վէ տէվլէթ մէճլիսի սաղ
թարաֆա, վէ սէնաթօ մէճլիսի թախթըն սաղընտա վիւքէլայէ
մախուս օլան մահալէն արգասընա, վէ քարտիսալար, վէ մար-
շալլէր, վէ Փարիս փիսգոփոսու վէ սայիր էրիքեանը տէվլէթ
սըրա իլլէ տիլիլտիլէր :

Պատէ հու թէչիֆաթձը, | օլի Լաբօլէնուն տայրէսինէ կիւ

րիւպ, Էրիքեանը տէվլէթին թախթ տիւանխանէսինոյ հազար
օլտուքլարընը բէսմէն խապէր վէրտիքտէ Լ ո ի Նաբօլէոն, ապա
բէսի խառնմէլէրինտէն օլան ճէնէրալար վէ միրալայլար վէ սա
յիր միւթէպէր վէվտթ իլէ, քէնտիսի ֆէրլք ճէնէրալը պէօ
յիք ունիֆօրմատը իլէ, վէ սաղընտա ամուճատը Դէրոմ Նա
բօլէոն պէօյիք մարչալ ունիֆօրմատը, վէ սօլունտա եէկէնի
վէ վարիսի Բրէնա Դէրոմ Նաբօլէոն (հէնիւզ պիր մանսուպու
օլմատրղընտան) շէհրի գրչաֆէթիլէ օլտուքլարը հալտէ, վիւ
քէլա իլէ պէրապէր տիվանխանէյէ թէվլէճճիւհ, վէ գարույտ
եանաշտրքտա, ճիւմլէ հազար օլանիւր Բմբէրաթօրում չօք եա
շա սէտալէրի իլէ միւշարալէյհի պիր քոշ աէֆա սէլամլատրղ
տան սօղրա միւշարալէյհ օրթալարընտան կէչիպ վէ Բմբէրա
թօրուք թախթընա չրպուպ ամուճատը վէ եէկէնի իքի եանըն
տա օլարտք պյադտա տուրուպ վիւքէլատը տտիի արգայա աիւ
ղիլմիշ օլտուքլարը հալտէ, միլլէթ մէճլիսի բէիսի միւսիւ Պիւ
հուզըւրա կէլիպ, լաղըմ կէլէն թաաղիմտէն սօղրա մէճլիսին
թագրիրինի օգուճաքտա եինէ վիք չօք աէֆա Բմբէրաթօրում
պին եաշա սէտալէրի իշիաիլուպ, խիթամընտա ինթիխապ աէֆ
թէրի Նաբօլէոնա թագաիմ օլունմուշ քի պու տուր :

Բմբէրաթօրուք ինթիխապընա գապիլիլէթի օլան պիւթիւն ֆը րանսրղլարըն սայրսը	9,843,076
Ինթիխապա տաիլիլ օլան տէնիզ վէ գարա ապէրի	360,352
	10,203,428
Բմբէրաթօրուղու գապուլ իտէնլէր	7,824,189
Բմբէրաթօրուղու գապուլ իթմէյէն եախօտ հիչ գուրա աթմայանլար	2,379,239
Եանի	
Բմբէրաթօրուղու հիչ իսթէմէյէնլէր	253,115
Իսթէր իսթէմէզ նամալիւմ օլանլէր	63,326
Հիչ գուրա աթմայանլար	2,062,798
	2,379,239

Պատէհու Սէնաթօ մէճլիսի բէիա վէքիլ Սիւսիւ Սընար
տաիի թագրիրինի օգույուպ, վէ թըպզը տիկէր թագրիր միւ
սիլու Բմբէրաթօրում չօք եաշա սէտալէրի իլէ գապուլ օլուն
տուքտան սօղրա, Լ ու ի Նաբօլէոն պիր իքի աալմ իլէրի կէլիպ,
եիւքսէք վէ գուլլէթիւ սէս իլէ թէչէքքիւր նուլթուլունու

Ճիւմէ հազար օրանկարա սեօյէ տիբտէն սօղրա , ճիւմէսի թէք-
րար վէ թէքրար եաշա Վմբէրաթօրում չաղրըշարագ պու ըէսմ
իճրա օլունուպ , վէ Նարօլէսն կէլախի ալայլէ տայրէսինէ չե-
քիլուպ էրիքեանն աէվէթ տախի մահալէրինէ ալաէթ իյլէ-
միշէր :

Տէվէթճէսի տիշամուտն պու վէճճ իլէ իճրա օլունուպ
տան սօղրա էրթէսի կիւնիւ մէմէքէթճէ իճրաւը տախի լաղըմ
կէլիւպ , պու խուսուս իշիւն մէմէքէթ գօնաղը թապիր օլու-
նան պէօյիւք սէրայրն աննը , էվիլէլունն սանճաքլար վէ արմա-
լար , վէ ճէնկ ալաթլարը վէ կիրլանտա չիլէքլէր վէ գարապուշ-
լար վէ սայիր ալամէթլէր իլէ զայէթ ազամէթլէ տօնատըմըշ
օլուպ , սաաթ աէօրթաէ ճէնէրալ Վլֆոնս քօմանտարը իլէ իւչ
թապուր սաքէր , վէ պէօյիւք Նարօլէսն Վմբէրաթօրունն խաա-
սա խաաէմէլէրինտէն գալմա պիր մըքտար իհթիար սաքէր ,
սաֆ պէսթէի սէլամ օլարագ մէյտանէ տիգիլմիշէր , պիր սաաթ
սօղրա Վարիս վէ էյալէթ վալիսի մէմէքէթ մէճլիսի ազալէրի
վէ Վարիս այանլէրի իլէ մահալը մկպուրէ կէլիպ Վաքէր մու-
գիքա վէ թրամբէթալէրինի չալմագտա օլուգլարը հալաէ ,
Սիւսիւ Պերմէ նամ Վլյան մէյտանա չըգըպ վէ պաշը աշըք օլու-
րագ , միլէթ մէճլիսինն թագրիլինի վէ Վմբէրաթօրունն նու թ-
գունու էիլքսէք սէսլէ օգուտուգտա թօփլար աթըրըպ մէյտան-
աէ հազար օլան հիսապարզ ճէմիլէթ վէ սաքէրլէր թարաֆրնտան
պէշ օն տէֆա տախի Վմբէրաթօրում չօք եաշա սէտալէրի իշի-
տիլէրէք պատէհու սաքէրինն ըէսմը կէշիտի իճրա օլունուպ
պու ալայրն ագիպինտէ Վլլի մէգրիւր թէրաֆրնտան պիր ճէ-
սիւմ զիաֆէթ թէրթիպ օլունմուշ :

— Լէվմը մէգրիւրաէ եէնի Վմբէրաթօրունն Սէն բլու սէրա-
լընտան Վարիս ճանիպինէ կէլմէսի վագի օլուպ , շու վէճճ
իլէ իճրա օլմուշ տուր : Լօնտէն միլէթ մէճլիսի Վաքէրինին
պաշ ճէնէրալը վէ պէօյիւք ուֆիլիալարը արգատան միրալայ
Քօլէնքուր քօմանտալիլէ ալթը թապուր աթըր միլէթ սաքէրի
տահա արգատան եէտինճի ալայրն մուգիգասը , իքի ճէնէրալ
վէ պիր միրալայ . վէ եէտինճի ալայրտան իւչ թապուր , վէ օն
իքինճի Տրահան թապիր օլունան աթըր ալայր Վմբէրաթօրուն
եալէրլէրի , պունլարտան իիրմի ատըմ գատար աշըքտան Վմբէ-
րաթօր քէնախի եալմընը օլարագ . քէզալիք էիրմի ատըմ ուզագ-

տան պիր պէօիւք զըրիւր աթլը ապերի վէ մուզիգալարը վէ
 ճէնէրալ Քօրթ վէ պիր ալայ զըրիւր վէ պիր ալայ քարապի-
 նալը աթլըլար, Վէ «Լ» քը Բրիժֆ մահալտէն Բիյէրի սէրայընա
 գատար սաղոա միլէթ ապերի վէ սօլտա փիատէ նիզամ ապերի
 եէր եէր մուզիգալարը իլէ տիզիլմիշ օլուպ, պու ալայ իլէ
 Իմբէրաթօր Սէն քու սէրայընտան թէ մամ է օյլէ վագիմը չըքլպ
 պիւթիւն է հալինին վէ ապերին Իմբէրաթօրում չօք եաշա սէ-
 տալէրի, վէ մուզիգա ահէնկիւրի իլէ Պուլօնիւր օրմանը թապիր
 օլուան մահալէ գատար վասլ օլտու: Պու օրմանըն մէ տիսէլին-
 տէ պիր զայէթ պէօիւք Պրանսըզ սանճաղը չէքիլիպ, իւզէ-
 րինաէ եըլըրըմլար թուլմուշ պիր Վարապուշ, վէ Իմբէրա-
 թօրում չօք եաշա լաֆլէրի րէսմ օլմու շուտու: Պու օրմանաէն
 կէչէրէք Իմբէրաթօր սաաթ սէքիզ պուշուք րատէլէրինաէ Լք
 քը Բրիժֆ թապիր օլուան պէօիւք ֆիլթու հաթ քէմէրինէ վասլ
 օլուպ, Լարիսին ապերի թագըմը օրապա իսթիգապալինէ հաղը
 օլարագ, քէնտիսին թէպրիք իլէ տիլէր: Նարօլէոն առէթի
 իւզրէ ֆէրիք ճէնէրալը քլաֆէթինաէ օլուպ, կէօսիւնաէ Վէ
 ժիօն տօնէօր նըշանընն պէօիւք քօրտօնու: վէ պիր եանընտա
 պաշ վէքիլ վէ պիր եանընտա սէրապէր օլարագ պու մահալտէն
 թիւլէրի սէրայընա գատար իքի թէրաֆտա աթլը ապերի տի-
 զիլիշ օլտուղու հարտէ, ագիմէթ իլէ տի: Վօթէտէ պէրիւտէ
 պէյազ էլպիսէլի կէնճ քըզար էլէրինաէ սէլէլէր իլէ քէնտիսինէ
 կէօնակէօն չիչէքլէր թագտիմ իթաիքտէ գապուլ Խաիւպ: քէզու-
 լիք եիրմի գատար արղու հալ քէնտի էլի իլէ ախլ իլէ միշ: Վէ
 պու վէճճ իլէ սէրայըն մէյտանընա կէլտիքտէ, օրատա տիզիլմիշ
 օլան ապերի տաիի մէ մուսն իթմէք իւզրէ էօնլէրինաէն տօլա-
 չըպ վէ պաղչէնին օրթասընտան կէչէրէք սէրայէ վասլ օլտու:
 Սէրայըն պու թարաֆը տաիի սանճաղար վէ ճէնկ ալաթլարը
 վէ սըրմա չէրիտլի ալ գատիֆէլէր իլէ զայէթ միւզէյէն օլա-
 րագ տօնանմըշ օլուպ Նարօլէոն սէրայէ այագ պասար պասմալ
 թօիլար աթլըրքտա սէրայըն գուպպէսինին իւզէրինտէ պիր
 պէօիւք Պրանսըզ սանճաղը չէքիլիպ, վէ Իմբէրաթօրում ֆա-
 միլէասը առէթ իւզրէ քէնչէրէլէրէ տիզիլտիլէր: Նարօլէոն աթ-
 տան էնտիքտէ մէզքիւր Լմուճասը վէ եէկէնի: վէ ֆամիլէասըն-
 տան սայըր Բրէնսէպէր վէ Տամալար գարչըլայրպ եօգտըր չը
 գարտըլար, վէ պէօիւք շահնիշիւնէ կէլիպ, ճէմիլէթ վէ ա-
 քէրէ կէօրիւնաիւքտէ պիլիլէրճէ պին Իմբէրաթօրում չօք եաշա

սէտալերի իլէ գաղութը օրունու պատէհու քեաֆիէի ասքեր
թիւ ֆէնրլէրի իլէ սէլամա տուրտուգլարը հարոն Արաքէր
մէյտանա կէլիպ, Եարօլէոն իւշիւնճիւ Իմէրաթօր օլտու աւ-
յի ասքերէ իլան իտիւպ պիւթիւն մարէշալէր, վէ ճէնէրալէր
աթլարընտան էնիպ թէպրիք իլէտիլէր : Վէ Լպտ Իւլ Գատէր
տախի օրատա հաղր օլուպ Իմէրաթօր իլէ պիր միւտտէթ
կէօրիւ շաիւքոնէն սօղրա, միւշարալէյն տայրէսինէ չէքիլիպ օլ
վէճն իլէ րէսմը իլանը Իմէրաթօրի խիթամ պուլմուշ տուր :

Լիշամըրը Իմէրաթօր ֆամիլէասընա վէ փէք պէօիւք րէ-
ճարտան աթմըշ գատար միւթէպէրտնէ պէօիւք զիաֆէթ վէ-
րիւպ, տպիպինտէ ճէսիմ սոսալէ օլմուշ : Իշէվմը մէզքիւքտէ Իմ-
րէրաթօրլուք իլանը էննաթընտա 101 թօփ Լիվալիա գըշապըն-
տան : 101 թօփ ժօնմարթ թապիասընտան 101 թօփ պիր տիւնը
թապիտտան, վէ 25 էր 30 զար թօփ Բարիսին էթրաֆընտա
պուլունան օն աթմը գատար թապիատան վէ մահալը սայիւք-
տէն աթմընլար իլէ պէրապէր 900 աէն զիյատէ թօփ աթմըմըշ
տըր : Լիշամըր պիւթիւն քըշալարտա, վէ միրի էպնիլէրին-
տէ վէ փէք չօք էվէրտէ գանտիլ տօնանմարը օլուպ, հաֆիֆ
գապահաթլար իշիւն մահալըտա օրան տոքէրլէրին ճիւմլէսինէ
աֆիլ օլմուշ տուր : Քէզալիք միլէթ վէ նիզամ ասքերինտէն
քաշաք օլանլորըն վէ սայիր գապահաթլարըն տախի զէքրի օլ-
մայաճաք : Վէ պասմախանէլէր վէ զազէթալար իւզէրինէ օրան
էասաֆլարըն տախի չօղու գալարըրըպ քէնտիլէրինէ սապըզը
վէճն իլէ րուխտաթ վէրիւմիշ տիւր :

Պրմանլարտա վէ սայիր հիւքմ վարօպարարընտա, Եարօլէ-
ոնու իւնվանք « իւշիւնճիւ Եարօլէոն Լլաշըն լութֆու, վէ
միլէթին ըիզասը իլէ Պրանսըզլէրին Իմէրաթօրու » օլաճաք,
վէ տէվիէթ մէօհիւրիւ վէ արմասը, երտըրըմլար իւզէրինէ օ-
թու րմուշ պաշը թաճը պիր թէք գարազուշ օլաճաք :

Իմէրաթօրու միւշարալէյնէ սէնէվի 25 միլիօն ֆրանք եա-
նի իքի էիւզ էիրմի պէշ պին քէսէ ագճէ մրգտարը, վէ վարիսի
օլաճաք զէվաթէ սէնէվի օն իւշ պին պէշ էիւզ քէսէ ագճէ
մատչ վէրիլէճէք օլուպ, էվէնտիլի հարոն իմէրաթօրիշանըն
մատչը պուլնլարտան պաշգա օլաճաք :

Քէզալիք ֆրանսըզ գրաքիլէթինէ մահալուս նէ գատար սէրայ
վէ պաղէ վէ օրման վէ քէօշք վէ էշեա վէ միւճէվէրաթ վար
խտէ քէնտի մալի կիպի գուլանաճաք օլուպ, պուլնլարըն թամիր

վէ խտարեւի իշխան ֆապրա օլարաք սէնէ վէ էլլի պին քէ սէ ագ. ճէ տախի վէրիլէ ճէք :

Սիւշարալէյի իմբէրաթօրլու զունու հէր տէ վէթ գա. պուլ խաիւպ, էլշիլէր պիրպիրի ալտոր սըրա իթիմասնամէլէրի. նի թապաիմ իթմէքտէ պուլունմուշար :

— Սուլի Նյաբօլէոն իմբէրաթօրլուք մէսէրրէթինէ Պրանսա ահալիսինի տախի իլհագ իթմէք իշխան, կէչէն սէնէ բօլիթի. գաճա թէօհմէթլէր իշխան Պրանսատան թարս, վէ Ղէզալիլէ վէ սայրը ուզաք մահալլէրէ սիւրկիւնէ կէօնտէրիլէն քիմսէլէր. տէն 800 գատարընա Պրանսայա տուխուլ իթմէյէ իզին վէրիպ, իլէրիւտէ տահա զկյատէ մէրհամէթլիւ տաժրանըպ, պու մի. սիլլու միւթթէհիմլէրաէն հէր քիմ քի միլլէթին իրատէսինէ լազը օլուրում վէ իմբէրաթօրա գարշը պիր շէյ էթմէմ տէյի սէնէա վէրիքսէ սիւրկիւնիւ աֆիլ օլունաճաղը Պրանսա զազէ. թալէրինտէ մուհարրէր :

— Բարիստէ վազի օլան իմբէրաթօրլուք իլանը ալայը միաիւ. լու, Պրանսանըն հէր շէհիը վէ գաստպա վէ աաքէրի մահալլէ. րինտէ մէմլէքէթին ճէսամէթինէ կէօրէ կէօնակէօն ալայ վէ զինէթլէր թէրթիպ օլունուպ, պիր թարաֆտան իճրա օլուն. մագտա օլտուզի իսթիսպար գըլընմըշ տըր :

ԱՒՍԹՐԻԱ (ՆԵՄՉԵ)

Նէմէ իմբէրաթօրու Պրանսուա լօզէֆ ճէնապլէրի, ալա. ֆրանկա գէկտեմբերին 17 ինճի կիւնիւ Սաքսոնիա գրալը հիւ. քիւմէթինտէն կէչէրէք Բրուսիա փայիթաիթը օլան Պէրլին շէհրինէ վասլ օլուպ, Բրուսիա գրալը իլէ միւլագաթ իլէ. միշ տիր :

ՌՈՒՍԻՅԱ

Ռուսիյա տէ վէթի փայիթաիթը օլան Բէթրօպուրլ շէհրին. տէ վաքի օլան քօլէրա իլլէթի պիրազ թէսկին օլմուշ իսէ տէ զէկտեմբեր 10 թարիխինտէ 600 էսկի խասթա, վէ կիւնտէ էլ. լիտէն ալթմըշա գատար եէնիտէն քօլէրալը զուհուր իլլէմէքտէ օլտուզու Լէսթրիա զազէթալէրինտէ եազըլը տըր :

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիա տէ վէթի վիւքէլասը իլէ սէրպէսթիէթէ զիատէ

մէլի օլան միլէթ մէճլիսի պիրպերի իլէ կէրէնի կիպի զըտտուաշ-
մըշ օլուպ, պէր միւճիպի սալա եա վիւքէլանըն ազլի եա տա
մէճլիսին տաղըմասը լազըմ կէլէ ճէյինտէն մէճլիս զալէպէ իւ
տիւպ, գրալիչանըն պիր էմինամէսի զուհուր իտէրէք գեկտեմ
րէր 2 թարիխիլէ բարլամէնթօ մէճլիսի տաղըթըրպ, 1853 սէ-
նէսի մարտին պիրինէ գատար եէնի նիզամ իւզլէ ազա ինթի-
խապ օլունուպ ագտը մէճլիս իթմէք իւզլէ էմր պույուու-
մուշ տուր :

— Իշ պու 1853 սէնէսի իշիւն Սպանիանըն իրաա մասրաֆ
տէֆթէրի իլան օլունուպ, թահսիլ մասրաֆը իլան օլտուբաան
սօզրա, սատէ իրաա, 308 միլիոն 389 պին 382 ֆրանք օլմուշ
քի 2775 պին քէսէ ազճէ իտէր, վէ մասրաֆը 307 միլիոն 87
պին ֆրանք քի 2762 պին քէսէ ազճէ իտիւպ, օն իւշ պին քէ-
սէ ազճէ ֆուզլտ գալմըշ տըր, Սէպլազը մէզպուրուն եիւզ պին
քէսէ ազճէսի գրալիչանըն սէնէվի մաաշը օլույօր :

Ն Ա Ր Օ Ն Ի

Նաբօլի գրալընը էօրիւրմէք իւզլէ էրպապը ֆէսաա թէ-
րաֆընտան Նաբօլի շէհրինտէ պիր ճէհէննէմ ալէթի թէրթիպ
օլունուպ, գրալըն իւզլէրինէ աթըմազա գարար վերիլմիշ իքէն,
բօլիս մարիֆէթիլէ քէյֆիլթ տույուլուպ, էրպապը ֆէսաա
եաբալըբալը ալէթլէ պէրապէր էլէ կէչմիշէր, վէ քիլիսէլէր-
տէ պէր վէճիւ թէչէքքիւր տուալէր օգունմուշ :

Ս Ա Ր Տ Ե Ն Ե Ա

Իլլէնմէք խու սուսունու, միլէթճէ պիր քօնթըրաթօ շէք-
լինէ վազ իտէրէք, պունտան պէօլէ նիքեաճ մատտէսի հաքիմ
հուզուրունտա իճրա օլարաք, քիլիսէճէ նիքեաճա ճէպը օլուն-
մամաք, վէ իսթէյէնին ըէյինէ պրաքմաք իւզլէ միլէթ մէճլի-
սինտէ միւզաքէրէ օլունան լիւլէվլի-ճ նիլաթի, պու տէֆա իսի-
թամ պուլուպ, ատէթ իւզլէ շարթըրը կէօզտէն կէչիլիլէրէք
գապուլ օլունմաք իշիւն պէօլիւք մէճլիսէ արդ օլունուպ օրա-
տէ տախի միւզաքէրէտէ պուլունտուզու իթալիա զազլէթա-
լէրինտէ եազըլը տըր :

— Իէչէն իիսթիլալ վապթընտա մէշհուր օլուպ, սէրպէսիէ-

Թր զէ մանկելէ մայիլ վէ բիւիսէ վէ ճիղիթլէրէ քարշը օլան վէ ֆիլօսոֆ թաքմընտան պուլունան Ղիօբէրթի փափա ֆէվթ օլուպ մէրտու մահալի ինսինտէ մէրի իւլ խաթըր օլուլունուլ զունտան ճէնաղէ աւոյրնրն զայէթ տէպտէպէլի օլմասը միւլ քատ օլունմուշ իսէ տէ , փափասլարտան պազըլէրի ճէնաղէնին էօնիւնէ տիւշմէյի գապուլ իտիւպ , պազըլէրի տախի ճայիզ կէօրմէաիբլէրինտէն , փափասլար պէյնինտէ իրի ֆրեգա փէյտա օլուպ , օլ վէճ՝ իլէ ճէնաղէնին էօնիւնէ տիւշէն փափասլարըն ճիւմէթի , վէ պազը խաթըրը քիմսէլէր տախի փիսգոփուլարը թէրաֆրնտան թէ՛տիպ օլունտաք հըտմաթը բուհանիէտէն մէն օլունմուշ օլտուքըրը քէզուլիք իթալիա զաղէթալէրինտէ մուհարրէր տիր :

Շ Ա Ի Ե Տ

Շուէտ գրալը պուլունան Ժօղէֆ Ֆրանսուա ()սգար ճէնաղէրի պիր քաշ մահտէն պէրու աղըր բէյֆաիզ օլուպ , էօիւմ տէրէճէտինէ վասլ օլմուշ իքէն , պու տէֆա իֆագաթ պուլմա զա էիւզ թուլթմուշ օլմազ իլէ մէսրուրէն զաղէթալէրտէ իլան օլունմուշ տուր :

Ե Ռ Ի Շ Ա Ն (Բ Ա Ի Մ)

Կիւշէն մէճմատարտէ զիբրի կէչոխի վէճ՝ իլէ էունան Գըրալը սլուլունան ()թան ճէնաղէրինին էվատը վէ վարիսի տէվ լէթի պուլունմատարընտան վէ 1843 սէնէսի ումումի միղլէթին ըրզասիլլէ քարարկիր օլան միւլլիլէ գանունամէսի միւճիպինճէ պունտան պէօլլէ իւմ գրալը օլթճոք զաթ հէր քիմ օլուր իսէ օլունն բում մէզհէպինտէն օլմաք լազըմ կէլէ ճէյինտէն պուլ խու սուս հաքըրնտա , բում տէվլէթի իխասսընտ սէպէպ օլան , Ֆրանսալը վէ ինկիլիզ վէ իւսիա տէվլէթիլիլէ միւրաճաթ գըլճուրըր պիրինճի նումբօ մէճմատա իֆատէ օլունմուշտու : Պու պապտէ իտարատա տըրլան միւքէալէմէտէ , քէյֆիլէթ տէօրա տէվլէթ մուրախսատանը պէյնինտէ քարարաշուրըրուպ իմիա օլունմուշ , վէ էվիլլու պունտան պէօլլէ իւմա գըալ օլա ճոք զաթըն մուլթըգա իւմ մէզհէպինտէն օլմասը , վէ սանիէն գըաղըն վէֆաթընտա պիր ախէրի նասպ օլունմայատուք հիւքիւ մէթին մուվադգաթէն Գրալիշա մարիֆէթիլլէ իտարէ օլմասը զաթիլէն գապուլ օլունուպ :

()Թոն գրեալը վէ ֆաթընտան սօղրա քարտաշարընին հէր հանկիսի Թախթա չըգաճագ օլուր իսէ մուլթաղա շիմոխտէն իւմ օլմասը լազըմ կէլմէյիս, գրալ օլտուղու էսնատէ իւմ օլմասը, վէ հիշ պիր վադրթ գարրտան գրալ օլմասը ճայիզ օլմա մասը տախի իլավէ գրլնմըռ տըր : Կէգքիւր ()Թոն գրեալըն քարտաշարը, Պալիէրա գըրալզատէլէրի օլուպ էօթէտէն պէրու քաթոլիկ մէզհէ պինտէն պուլունտուքարընտան իւմ գրեալը լըզը իշիւն, Բօմատան այրըմայը գապուլ իտէճէքլէր մի, վէ իթ մէզլէր իսէ իւմ գրեալը օլմասը միւմքին օլմայաճաղընտան, իւմ գրալիլէթինին քիմէ վէրիլէճէյի հէնիւզ նա մալիւմ մէսէլէլէր տիրլէր :

ԱՄԵՐԻԿԱ

()Վերիբա ճումհուրու Թէրաֆնտան Ղիաբոն հիւքիւմէթի գըլլարընա պիր տօնանմա Թէրթիս օլունտուղու վէ սէպէպի տախի պիրինճի մէճմատա պէյան գրլնմըռ իտի : Տօնանմայը մէգքիւր հաղըր օլարագ իւրրի նամ Քօմոտօրուն քօմանտարնա վէրիլիշ վէ մէրսում կէշէն նայեմքերին 28 ինճի կիւնիւ մահալը մագսուտինէ հարէքէթ իլէմիշ տիր :

— Քալիֆօրնիաան կէլէն հալատիսլէր զայէթ սուրուրու օլուպ պիր մահ զարֆընտա Լըրսբատան վէ Վերիբայի շիմալտէն սլթմըռ տէօրա գըթա պէջիւք վէ եիւքիւ կէմիլէր օ ճաւ նիպէ վաալ օլմուշար իսէ տէ եինէ մալարըն սրահասը էնմէյէլէք պէյիւք ալըշ վէրիշ օլմարտա պուլունմուշ : Վէ սլթուշ մատէնլէրի տախի սապըքը վէճի իլէ իշէմէքտէ օլուպ հօկտեմբեր այընտա պէշ միլիսկուք տիրէքլի բիալա եագքն եսմի իքի եիւզքըք պին քէսէ ագճէլէք գում ալթընը վէ նայեմքեր այըն իպթիտասընտա տախի 2 միլիոն ալթը եիւզ էլլի պին տիրէքլի ըրալլըք էանի 130 պին քէսէ ագճէլէք գում ալթընը Լըրսբալա, վէ Վերիբա ճումհուրունա կէօնտէրիլմիշ օլտուղու մալիւմ ալուր :

— Վերիբայը ճունուպիտէն ինկիլթէրրայա կէլմէքտէ օլան պիր վաբօր Վֆրիգանըն Լէշլլ պուրօւն Թապիր օլունան մահալինէ ուղրայլա, ինկիլթլէրին Վֆրիգանըն նիհայէթինատ Իւմիտ պուրնունտա եապանի Քաֆր միլէթի իլէ իքի սէնէտէն պէրու պաշատըքլարը ճէնկ, ինկիլթլէրին զալէպէ իթմէսիլլէ ինթամ պուլմուշ օլտուղու հալատիսլէր Լըրսբայէ կէթիրմիշ տիր :

ՕՒՆԱԼԹ

Հէր ծին Իբէ, վէ Բեթէն վէ Բամար, Գոմաշարաւ, վէ
Չոհալարաւ ընկէրինէ Գոգոնայարա՞ Էալ լէհէրինի
չըգարմա, իլէն ընկէրինի :

Պաւ միսիրիւ լէքէ չըգարմաք իչիւն օրթատա բէք չօք շէյ
սաթըմարտա իսէ տէ, հէր պիրինին պիրէր կէօնէ Էօղըիւ օլուպ
Ֆադաթ Բարիտէ Տիւփլէքս նամ քիսէսնէնին իճատ իտիւպ,
ղայէթ պահալը օլարապ սաթմագտա օլտաղաւ թէրթիպ տախի
զիքր էտէճէյիմիզ թէրթիպտէն զիյատէ պիր շէյ տէյիլտիր :

Իմոի սլ սէքիզ տիրհէմ զայէթ թէմիզ վէ պէրապ վէ պէյաղ
թիրէմէնթի ըուհու (Լափրի Տը Թէրէպէնթին) պիր տիրհէմ
քէսքին վէ գըրդ կրատըք շարապ ըուհու (Լափրի Տը վէն)
վէ սէքիզ տիրհէմ թաղէ եթէր Կիւթիւրի, վէ պիր քարալը շիւէ
տէրուհինէ վազ իտէրէք պիրի պիրինէ էյի քարըշարմաք իչիւն
խալըճա չալգա, պատէհու լէքէսինի չըգարմաղըն գումաշը
պիր քաշքաթ պէզ իւսթիւնէ գօյուպ պու ըուհ իլէ պիր էյիճէ
ըսաթ, վէ պիր ախէր պէզ քարչատիլէ հաֆիֆճէ իւզէրինտէն
օվալա, լէքէնին եաղը ըուհա վէ օնտան տախի պէզ քարչատընա
չըգըպ զայպ օլուր, վէ գումաշըն ընկի պօղըւմաղ : Լիէր եաղ
լէքէսի փէք էսկի իսէ, պիր աղըթըպ սօղըա ըուհ իլէ ըս
լաթմաք լաղըմ կէլիր : Լնճաք պու ըուհ փէք քօլայ թոււթու
չուր օլմաղաւ ալէվտէն վէ մամտան սաքընմաք լաղըմ կէլուր, վէ
էյիսի զայէթ պէյաղ վէ ընկիսիզ օլուր իտիւլինտէն, ալընան
Էճալըրին տախի պէյաղ օլմասընա տըգգաթ օլուհա :

ՀԱՎԱՏԻՍԵԹԻՐ ՍԻԻԹԻՆԵՎԻԼԻ

-- Նարօլէմուն իմէրաթօրըւղա Ստամպօլտա պուլունան ֆրանսըղարա տախի զիւ
նէկիլէ իլան օլունմաք իչիւն գէկտիմէրին օն տէօրալունճիւ բաղար կիւնիւ պիւթին
ֆրանսըղար, իւք էվլէլ Պէյ օղըւնտա քէային ֆրանսըղ սէրայընըն պաղէսինէ թօփ
լանըպ, օրատա սէրայըն պէօյիւք տիֆուսիւնաւորնտա ֆրանսըղ էլէիսի Նիսիւ Լա
փաթթին հուզուրունա չըգտըլար, էլէի տախի պիր քաշ սէնէտէն պէրիւ Նարօլէմուն
ֆրանսայա էթաթիլէրի կէօնակէօն էլիլէրի վէ օլ վէճի իլէ իմէրաթօրըւղա չայէսթէ
օլտուղունա մաթթաարէն թարիֆ իթաիքտէն սօղըա, քանէլիէր միւսիւ իւլէ ֆը
րանսա մէճիսինին մաղպաթատըն վէ իմէրաթօրուն Բարիտէ սէյլէտիսի նաթգու
օգուլուպ, պէր վէճիւր թէշէքքիւր սէրայ քիլտէսինէ ալիսթ իլէտիլէր, վէ էքսըրը

էլ իւրեր : վէ միւթէպէտան վէ ձէմիւթ հաղըր օլտուդրար հալտէ մուզիքարար իլէ : աղըր յայնաւոր պարտաւոր օլտուգ : Պէտէքտէ քէպիին Ֆրանսիոյ մէքթէպի շօնաւորար մուգլիւս ուսուր իւզրէ իւշ պէշ բարձա տուայր դալէթ լաթիֆ սէս վէ նամէ իլէ իշրա իշէտիլեր : վէ խիթամիշտու էլըն իւշ տէֆա խմբէրաթորում շօր եաշա տուտարըր շաղըրպ : ձէմիւթ տախի օլ վէճի իլէ թէքրար խտէրէք մահալէրինէ ալտէթ իլիտիլեր : վէ ախշամըր սէրօյաէ Ֆրանսիոյ տալտալ զիտիլէթ վէ սուսալէ օլտուզու իշտիլմիշ տիլ :

- Լաի Նարօլէսնուն թաճ կիլմէք ալայր կէլէճէք մայիս այրնիր իպթիտալէրինէ որբարըլէ միշ օլմալլէ : պու զիլնէթ էլըն սրբազան Փափ հաղտէթլէրինն տախի Փարիս տալէթ օլտնաուզու Ֆրանսիոյ դալէթալէրինաէ եաղըր տըր :

- Ֆրանսաւա 1816 տան 1851 սէնէսինէ կէլէնէտէք : ալթը սէնէ վարժարտա 416 միլիոն Ֆրանսիոյ վիստէ եաղըրպ ալթուշ օլտարաք սիքքէ պատըմըշտըրքի 3336 պին քէսէ ագձէլէ եաղըր փարա խտէր : պու մէպլաղըն Նըոֆընտան զիտաւտի ֆազաթ 1851 սէնէսի պատըմըշ տըր :

- Կէշէն այրն վարժարտա Ֆրանսաւա վէ Ինկիլթէրրաւա բէք շէտիտ եաղմուրար եաղմիշ օլտուզուտան : փէք շօր քէօլէրի սու պատըպ խարապ իթմիշ վէ եքիլէրքիւսիլէն այօղուլմուշ : վէ թարրար գում վէ չաքըլ իլէ տօլմուշ օլտուզուտան : պուլտալըն գըլէթի օլաճաղը իշտիլմիշ տիլ :

- Ղաւտի մէրինն ալթընձը կիւնիւ Բուսիս խմբէրաթորումն իսին կիւնիւ օլմաք հտէպլիլէ : Բուսիս սէրայր տախի քիլտէսինաէ քէղալլէք յայնաւոր օլտուգ օլլէ վաղըթլարըլ զիմանտա պուլտէնան բուսիս պէլիլէք վաթօրունտան 21 թօփ աթըրըպ : պէլիլ Բարաօլ սէֆիմէսինաէն տախի ձէվաղըր վէրիլմիշ : վէ սալն կիւնիւ տախի սէրայր մէզպուլտէ կիտաթիլ վէ սուսալէ օլտուշ տուր :

- Ղաւտի մէրինն օն տօլուզուճու վէ ալաթրանկա ելը պաշը կէճէսի Ինկիլիկ սէրայրնտա տախի զիտիլէթ վէ պալօ օլտուգ : վի քէլայր տէվէթ վէ միւթէպէտանը միլիթ Ինկիլիկ մասլահաթիլազարը Գօլթէլ Բօլ մարիթիլիլէ տալէթ օլտնմուշ տուր լար :

- Ինկիլիկինն պու էսիտաէ եարտըրմաքտա օլտուզու քըշնտան շարիլը վիտա վարօլլէրի պուլար տըր : Ուէլէլէլէ . 151 թօփ վէ 780 պարիկը գուվէթիտաէ : Աւէս 101 թօփ վէ 600 պարիկը գուվէթիտաէ : Ալմէնն . 91 թօփ վէ 600 պարիկը գուվէթիտաէ : ձէմիւ վալէ . քէղալլէք 91 թօփ վէ 600 պարիկը գուվէթիտաէ : Ասա Բարէշ 81 թօփ վէ 350 պարիկը գուվէթիտաէ : պուլտըրտան մաւտա էէլքէն կէմիս օլտարաք տէօրթ գըլթա իքի աւարըր : վէ սէքիլ Ֆրիդալիլի վէ 6 վարօրուն տախի փէք աղ վաղըթ իշտիլտէ տօնաթըրապ հաղըր օլմաւոր իշտիլ էմր օլտնուպ : իշտալնա սայ օլտն մազտա տըր :

- Պուստա օն սէքիլ սէնէ ագաւմ գիլը իքի ալթաք վաթօր իլէ պաշամըշ օլան նէմէնին Լայտ նամ վաթօր քօմաւեաղը պու էսիտաէ պէլիլէք վէ քիւշիլէք 50 դըթա վաթօրէ մալիլ օլտուգ : պուլտըրն էն պէլիլիլ 400 պարիկը : վէ էն քիւշիլիլ 40 պարիկը գուվէթիտաէ օլտուգ : ձիւմէսինն էէքիլն 9080 պարիկը գուվէթիլ վէ թահա միւլէրի 480 պին գաւթարըք տըր : վէ սէքիլ գըլթաթը գըշնտան շարիլը վիտա վարօրա տուր :

- Բօմա հիլիւմէթիտաէ օլան Ֆրանսիոյ աթէրինաէն մաւտա օն իքի պին վիտաէ վէ 1400 ալթը օլտարաք նէմէն աթէրի տախի պուլտնաուզուտան : պուլտըր իշտիլ Բօմա հիլիւմէթիլ թէրաֆընտան մահ պէ մահ 500 պին զուռուշա եաղըն խարճ վէրիլմէքտէ ալիլ :

- Բօմա Բրինձիլէրինաէն պիլիլինն Փիթօլմիլիլ Գարիթիլթա նամ քըրը : թէաթրօ տա բրիմա տօնաթըրա հալէն խտիւպ : միւթէպէտան օլան ագրապալարը կէօնա կէօն վաղըր իլէ Ֆիլիլին թէպաիլ իթմէլէ շաղըրպ քէնտիլին քիւս իլթիլէ ագձէ վէ

իրոտա տախի թահիւս իթմիշէր իսէ տէ , սէպէտի դարուրէթտէն օրմայարադ իլլա մէ-
րադ վէ հալէսինէ մէպի զլուղուհնտան , դապուլ իթմէմիշ վէ իլլա տէ ֆա Տօն Բաու-
կալ օթէրարնտա օլունա շքարքտա , սէտի վէ հարէքէթի դայէթ պէսէնիլլաւ , միքէր-
րէրէն էլ վուրուլարաք մէյաանա ծէլլ օլունուպ աֆէրիլլէր շաղլլիլլա օլունուա ֆրան-
սրդ զալէթալէրինտէ եաղլլա տր :

- Պառտու շէրիֆ անճաղընտա 1851 թարիխինտէ 155.000 խլամ , վէ 12.500 խլ-
րիթիլլան , 1080 եահուտի օլունուղա , վէ նէֆար Ղառուտա (Երուսաղէմ) խլամտան
մատա , 7500 խրիթիլլան , 5600 եահուտի , վէ էքի պին դատար զիարէտճի պուլունտու ,
ղա Բրուսիա գօնաօլտու թէրաֆընտան իլլի ճօղրաֆիա մէճիսինէ թաղրի օլունունշ
տուր :

- Փրանտան Պուրադէ կէլէճէր օլան Աղոս Իւլ Գատէր շէտի , ֆաթիլետար վէ էթ-
պատար վէ Փրանտալ միճանտարլար իլլա ալաֆրանիա գէկաեմբէրին 14 իւնիս կիւնիւ
ֆարիստէն Մարիլլա լիմանընէ էնմիշ օլուպ , պիր քաշ կիւն օրատա բոճէթ իթմիլքանէ սօղ-
րա Լաքրաֆօր նամ մախտաւս պիր վարօր ֆրգաթիլլին իլլա պու թարաֆա կէլէրէք խաթի-
րայք շահանէյէ տախի էիւղ սիւրէճէկի իշիթիլլիլլա խի , մուշաբէլէյս գէկաեմբէր 26 ճը
կիւնիւ վալ օլուպ վիւքէլլայէ զիարէթ իթմէքտէ պուլունունշ տուր , Ալէ ճուտա էր
թէտի ախշամբ ֆրանտալ էլլիթի Միւսիւ Լալլալէթ , Էէիլը մուշաբէլէյս զիւֆէթ վէ
պալ փէրուպ , խալլըճա միւթէպէր զէվաթ տալէթ օլունունշ տուր :

- Աճէմտէն ալընան հալաթիսաթէ նաղրէն , կէլէնտէ Սթամպուլա ֆէվթ օլան
աճէմ էլլիթի Մէհմէտ խանըն էէրինէ , Հաան Ալի խան օրթա էլլի նապ օլունա , վէ
աճէմ շահընըն օն տէօրա եաղլլա պիր գարտուլ տախի կէլէնտէ շահըն ալէնիլլան
օլան ֆէստտէ իլհադիէթի օլունուհնտան Պաղտաթ պէլլէսինէ ֆիրար իլլէֆէ տիր :

- Պունտան պիր քաշ սէնէ ագաթմագ տէնիլլ թէրաֆընտա թէլլիֆ շահանէ պուլ-
լուլուգա , պաղլ մէմիլէթ վէ առալէրին լիմանլէրի մալուրու գէմանէ իլլա տուլլ ,
պէօլիւք կէմի կիրէմէլ օլունա , վէ օլ վէճէ իլլա օրալարն աճալիս թիճարէթ վէ ախլ-
ա իթատան կէրի գալլըլ օլմաղլ , պուլլարը պու դարուրէթտէն գալթարմաք իլլին
մալաթը ճէպը հիւմայուհանէ վէրիլլէք պու լիմանլար թարալլ արթլլամաք իւզրէ
իւլ գըթա թարաֆ վարօր վէ ալթմիշ գըթա Համուր ախպար Լճնալլայս արալարշ
գըլլմիլլալը մաախիարէն պիր գըթա վարօր իլլ օն իլլի տիպա Սթամպուլա կէլիլ
գըլլմիլլալը մաախիարէն պիր գըթա վարօր իլլ օն իլլի տիպա Սթամպուլա կէլիլ
օլուպ , քուտուրու տախի եաղլն վաղըթտա կէլէճէր տիր , պէօլիլ պիր թարաֆ վարօ-
րու պիր իլլի սէնիտէն պէրիւ Սթանբէլ լիմանըն թէմիլլէյիս տէրինէթմէքտէ պու-
լունտուհնտան , հէմ թիճարէթճէ ֆայտա , վէ հէմ տէ շիւրիք սուլար գալմայարադ
օրտա պու ոհպէպտէն մէհմէր օլան արթմա տէֆ օլմագա խալիկիտէն , պու ինա-
յէթ սէնիլէյէ պէօլիւք թէլէքքիւր իթմէք ֆարազ վէ վաճիպ տիր :

- Իսլամ հաճիլլէրիլլէ Իսկէնտէրիէտէն Ասիլմանէյէ կէլլէքտէ օլան Հաճի պապա
նամ Ալլաք վարօրու Այ Սթէֆանոս աղընտա կէճէ գարալլընտա վէ հալա տիւ-
մանը օլունուղա հալտէ սրղա օթուրուպ գալլըլ օլունուհնտան Եօլմուլար Այ Սթէֆա-
նոս քէօլիլլան շքարլլըլ , վարօրու քուրթարմաք իլլին տախի թէրաանէյի ամիրէտէն
Էսէրը ճէտիտ նամ պէօլիւք վարօր կէօնտէրիլլէք խալլըճա շաղլարքտան , վէ տէրու-
նիլտէ օլան թօի վէ քէօմիւր վէ էլէալլ սայիլլէտի պալատարլարքտան սօղրա կիւճ իլլ
իլլի կիւն սօղրա Սթամպուլ լիմանըն սէլամէթլէ շէրիլլիլլա տիր : Պու գազա իլլա ալքաթա
գարան Եօլմա վէ զարիպէրէ պարուլմա ալալէ եաղլլէթլա Պօղոս ամիրանըն հիւմէտ
վէ մաալլէնէտի մէհմէ ու սէնա օլունմաքտա տր :

- Գէկաեմբէրին էիլիլլիլլի իւշիւնիւ կիւնիւ Պէրէլմա կէօնտէրիլլէք արքաթէն
պիր մալունա տուր օլարաք վարօրա կէլլէքտէ օլունուղա հալտէ աղընթը զալէթ շիւ-
էթլա օլունուհնտան , մալաւնաղլար էլլէքիլլէնիլլալլէքտէ մալունալլը գալթ խտէ
մէյէրէք իլլը իլլա կէլիլ տէմիլ իւզրիլլտէ պուլունան վարօրուն պիրիլլին զինճիլլին
շարիլլըլ , աղլլըլ վէ իլլնտէ օլմիլլէր տէնիլլ տէօրիւլլիլլէր , վէ էթրաֆտան հէր

նէ գտաւ չտպօք ետրորմ եկեղիսյ թօփամբը չար խնտէ : օն տէօրթ նէ ֆէրի պո-
լունամայարք վայ օրոուքլարը ազիմ թէնտիֆէ միւճիս օլմուշ տուր :

— Պէշ օն տէնէրտէն պէրիւ Պէշ օղու վէ Ղալթատա առամ էօրթիւմէք վէ էվ
սոյմար վէ սայիր պու միօրլու հապատաթէ միւթէճատիր օլարագ հալգա տէհէթ վէր
միշ . վէ քաբտան տի Բօրթուն օղու Ղաշօ տէնմէքլէ մէշհուր օլմուշ օլան եարամագ ,
պունտան աղտէմ իրիթէ քաշմը իսէ տէ , մուախիսարէն եինէ Սթամպօլ կէլուս եիիլը
մի կիւն գառար ագաէմ Ենի շէհիւրտէ սերհօշ հալլէ պիր քաշ մահալտէ սարքընթը
լըք իսէրէք առամ եարալմըշ օրոուղունտան , շամթա վէ ֆիրատտէն զալթիէ նէ
ֆերաթը եկեղիսյ պուլունուղու խանէյի մուհատէրէ խլէմիշէք . վէ թէսթիմ օլմամագ
նիյեթիլէ սիւահա տալթանրայ զալթիէլէրէ քարշը կէլմէքտէ պուլունմուշ իսէ տէ , եհնի
ուուր իլղէ գալթիէլէր տախի սիւահարընր դուլանուս մէրսուը դօֆասընտան վէ
տիէր պիր քաշ մահալանտէն վուրարագ էլէ կէշիւուս , զալթիէ գօնաղընա եօլմըշ
օլուրքարընտան օրատա ֆէվթ օլուս , պիր քաշ կիւն սօղրա արգատաշը վէ շէրիքի օ-
լան տիկէր ֆօթի տախի , տիւշամ էգանընտա քալիօնճու քուլուղու ճիվարընտա էլէ կէ-
շիւս , հէր նէ գառար սիւահ պօշալմըշ իսէ տէ , զալթիէլէր պատաշըրայ դօլարընր
պաղլայարք մահպուս կէօնտէրմիշ տիրէր :

— Ղալթա սաքընդէրինտէն վէ բոււմ միլէթինտէն քէրէստէճի Եագոփաքինն զա-
րաղընր օլան շախ , մէրսումա դէկտեմբերին 23 խնճի ծնունդ կէճէսի , Ղալթատա
Խրիթուս քիլէնսինտէն շքաքրէն բաթ կէթիլիս , ալթը եհրինտէն շիլլէ վուրուս
էօրթիւրմիւշ . վէ քարաղք օլուղունտան քաշուս էլէ կէճմէմիշ տիր :

Բոււմ վէ Քաթուրիկ միլէթիլէրի բաթրիկլէրի կէճէն այըն ի-
չինտէ նասպ պույրուլմուշ օլուրքլարընտան , մուամէլէյի թալ-
թիֆիլէր բաղպէթ պույրուլարք Լըմէնի միլէթի բաթրիկի
Փաղիլէթլիւ Յակոբոս Երքեպիսիպոս հաղըթէթլէրի պաղը միւ-
թէպէրանը բուհպանան իլէ նոյեմբերին տօգուղունճու բաղար
կիւնիւ , վէ Քաթուրիկ միլէթի բաթրիկի Փաղիլէթլիւ Կակոն-
եան Նիկողոս վարդապետ հաղըթէթլէրի տախի դէկտեմբերին
պիրինճի կիւնիւ Բոււմ միլէթի բաթրիկի Փաղիլէթլիւ Լըմանոս
հաղըթէթլէրինէ , վէ Բոււմ բաթրիկի տախի դէկտեմբերին եէ-
տինճի կիւնիւ Քաթուրիկ բաթրիկի հաղըթէթլէրինէ վէ օն իրին-
ճի կիւնիւ Լըմէնի բաթրիկի հաղըթէթլէրինէ թէպրիք վէ մու-
դապէլէ զիարէթինէ ալիմէթ խլէմիշ տիրէր : Քէզալը Լըմէ-
նի միլէթի Քաթրիկի վէրիլ Փաղիլէթլիւ թաթէնա փիսպոփոս
հաղըթէթլէրի դէկտեմբեր իւշիւնճիւ կիւնիւ պաղը միւթէհայ-
շանը բուհպանան իլէ Քաթուրիկ բաթրիկի թէպրիլինէ , վէ Քա-
թուրիկ բաթրիկի վէրիլ Փաղիլէթլիւ 2 . Լըղիս վարդապետ
հաղըթէթլէրի տախի , պաղը միւթէպէրանը բուհպանան բիֆա-
գէթի իլէ Լըմէնի բաթրիկի հաղըթէթլէրինէ պիւ մուգապէլէ
զիարէթ խլէմիշ տիրէր :

ԹԱԼԻՄԱԹԸ ՆԱՓԻԱՅԸ ԱԽԼԱԳԻՅԷ

Դըղարքն թէքպէյէսինի իհմալ իթմէք, քէնտի ֆամիլէ տաշնա
ար, վէ կիտէճէյի էվէ պէլա հասըլ իթմէշտէն իպարէթ տիր:

=====

— Վիպիր վէ խօսպին քիմսէլէր, պուզտայ պաշադբորքնա
թէշպին օլունուրլար քի, նէ գատար իշլէրի պօշ օլուրսա օգա
տար պաշարը տիր վէ եիւքսէք տուրուրլար:

=====

— Լքսէրիա ինստնն գալպի ադլնա մուվաֆրք օրմատրզն
տան տրը քի, ինսանլարն չօղու էյիսի տիւշիւնիւ պ ֆէնայը իշ
լէմէքտէ տիրլէր:

=====

ԼԷԹԱՅԻՓ

ՀԻՔԵԱՅԷՃԻՔ

Գարիտ էլիտ ոտէմին պիրի կէճէ տէօշէյիտէ եաթարքէն,
հըրաղլար եալաշ եալաշ օտատրնա կիրիպ պաշարլար չէքմէճէ
սինին տէրէկլէրինի չէքիպ, տըգգաթլէ արաշտըրմաղա. վէ ալթ
իւսթ էթտիքսէն սօղրա պիր շէյ պուլամայրպ ճանլարը սըքըւ
րաք կէրի տէօնմէլէրինտէ, զիւշիւրա ատամ տըգալարընտան
չաղըրըպ, պիրատէրլէր տէտի. չօք թալէհլի ատամ սայարտըմ
սիզի, էյէր պէնիմ պուլնճա վագըթտան պէրու կիւնտիւզ ըշ
ղնտա կէօրէմէտիլիմ շէյի սիզ կէճէ գարանըղընտա պուլմուշ
օլայըտընըզ:

=====

ՕԳՈՒՄԸԳ ԻԲՁԻՐԻՆԷ

(Պուլմանն հէր սընըֆ ինսանէ նէ մէրթէտէ ճէսիմ ֆայ
տէսի օլտուղունու խպալթա գալըշմաք, պիլիմ վէ օգույան
լարըմըզն վագթընը ապէսէ սարֆ իթմէք տիր, նիչին քի օգու
մա իլէ ինսանն տիւնեատէ կէլմիշ կէշմիշ վուգուաթը տույար
վէ մէզհէպ. վէ իլմ վէ մարիֆէթ թահսիլ իտէր, վէ մէշհուր
վէ շէօհրէթլի ալիմլէր իլէ հէր սաաթ կէօրիւշիւր, վէ քէլամ

լէրինի տիկնէր կիտի օլուր օլտու զունու ճիւղէ տլմ Գաղու լ
վէ իգրար իթմէքտէ տիր : Պու ճիւղէ պաղըլարընն օգու մա
ղա ապա համէ պէրի օլմտորքտան մատտա , զանն էտէքսին քի
Ֆաղրա օլտարաք առավէթլէրի տախի վար տրր . պունլարըն գալ
լինձէ , օգու մաք պօշ շէյ տիր , չարչրտա կէչմէղ , պաքգալ ալ
մաղ , թէրլի տիկնէմէղ օլտուքտան մատտա , օգունաճաք շէյ
լէրին թօփուռտա պիրէր է օղլուր վար . պաղըսը առամը պաշ
տան չըգարըր , պաղըսը պօշունա զիհն է օրար , պաղըսը մատալ
մագուլէսի տիր , պաղըսը Ֆրանսըլճա տրր , պաղըսը քօյու էր
մէնիճէ տիր , պաղըսը թիւրքճէ տիր , նէ պիլէյիմ պու միսիւ
լիւ լաֆաղան վէ մինտէր քազէ սկէրլէրինին օգու մամաղա վէսիլէ
իչիւն մէյտանէ կէթիրալքլէրի էօղը վէ պէհանէնին նէ սօնու
կէլիր նէ տէ թիւքէնիր շէյ տիր :

Պու միսիւլիւլէր իլէ ուղուն միւղաքէրէյէ կիրիշմմէք իչիւն
Լզէրոսուն շու մատալը կէլիր իաթրըմըզա : Չայլաք իլէ ագ
պապա գուչարը պէյնիտէ մարաղա զուհուր իաիւպ , հանկու
սընըն գատրի պիր պիրինտէն զիատէ տիր աւէյի աղնամագ իչիւն
առավալարընը Լրամագգըն հիւքմիւնէ իհալէ իյլէմիշէր , Լրու
մագգ տախի , կիտին պիրէր ալ էտին տէ տալանըղը քէսէյիմ
տէտիրաէ . շահին պիր կիւվէրճին վէ չայլաք տախի պիր Ֆարէ
թու թուպ կէթիրմիշ իսէ , կիւվէրճինին գատրի Ֆարէտէն նէ
գատար զիատէ իսէ , շահինին գատրի տէ օ գատար չայլաք
տան ալա աըր աւէյի հէօքմ իյլէմիշ , իշմէ պէօյլտէ օգու մա
ղա մէյլ վէ բաղպէթի օլան միլէթ վէ էչիտսըն հարէքէթի ,
օգու մաղա առավէթի օլանլարըն հարաքէթի իլէ վէզն վէ բոււ
պար օլունտու գտա , պիրինին գատրի , վէ օ պիրինին էանա վէ
սէֆալէթի գօլալճա թէպէյիւն իտէր :

ՍՕՆ ՀԵՎԼՏԻՍԵԹ

— Շքօտրալը մահմուտ բաշտ իւչ պին նէֆէր պաշը պօղուք
Լրնաուուտ ապէրլիլէ կէչէնտէ գարա տաղըլարըն ալարբարը
Շքօտրա կէօլիւնէ եագըն օլան Օսպիաթ գալէսինի էլէրինտէն
ալմըշ , վէ տէվէթ ապէրինին թէլէֆաթը մահալըզ օլուպ
տիւշմէնտէն իալը նուֆուս թէլէֆ օլմուշ , վէ ֆաքաթ մուգա
պէլէտէ վաշա քէնտիսի եարալանըպ , քէահէասը տախի վէֆաթ

ի թմիշ տէյիւ Բումէշիտէն պիր թաթար կէլիտ, խապէր վէրտի-
յի Սէլանիքտէն հաղըլը տըր :

— Սարնիկ Քրօնիքը նամ Ինկիլիդ զադէ թատը միւճիւ պինճէ,
Ինկիլիդին եւնի վիւքէրասը շու վէճ՝ ինէ թէրթիտ օլունմուշ
տուր : Ի օրտ Լսէրտին, պաշ վէրիւ, Բալմէրսթըն, միւլքիյէ
Ճօն Բանէլ, խարիճիյէ, Կլատսթըն մալիյէ, Հէր Պէրթ Հար-
պիյէ, Եիւքէասթլ, (Նտալար) վէ Ճէյմզ Կրահամ, պահրիյէ
նազըրլարը նասպ պույրուլմուշտուրլար :

— Սպանիա միլէթի մէճլիտի տազըրտըրտան սօղրտ պէյն էլ
է հալի խալըճա գիյուգալ զուհուր իտիւպ, ինթիլալ սէտալէրի
իշիտիլմիշ օլմաղլէ, մէճլիտէն սօղրտ վիւքէրա տախի ազլ օլուպ
ախէրլէրի նասպ օլմուշ տուր :

ԼԷՎԵՐԷԼ

— Պէյ օղլունտա Բանգալտի ճիվարընտա քէային Լատին
խտսթախանէսի ֆուգարալէրինէ սարֆ օլմաք իւզրէ Օլաթը
Հաղըթթը Հահանէ մահալը մէզպուր ընկեր-Լէն-նա 10,000 զնշ
աթիյէ վէ պիր մըդտար ագար սու իհսան պույուրուպ թօիրաք
վէրիտի տախի ճանիպի պապը ալիտէն աֆիլ պույրուլմուշ օլմաղ-
լէ թէշէքքիւրէն իլան օլունմուշ տուր :

Դեկտեմբեր 26 ճը ճիւմատ կիւնիւ Պէյ օղլու պալըք բա-
զարընտա տիւքէանը օլան Նաբօլիթան թէպասընտան պիր մօ-
տիսթ պազիրիէանընը բէնտի թալիւգաթընտան պիրի (թէրք
յիլէտիյի գարընըն օղլու) պըչադլէ գարնընտան վուրուպ, աղըր-
ճա եարալամըշ օլմաղլէ, մէրսուլմուշ գուրթուլամայաճաղը ի
շիտիլմիշ տիր, վէ բէնտիտի տախի մէրսուլմէ պիր տապանճա պօ-
շաթմըշ իտէ տէ, թէսատիւֆ իթմէյէրէք մէրսուլմ գաչըպ պու-
անէ տէք էլէ կէջմէմիշ տիր :

Կէլէճէք այըն մէճմասընտա օսմանըլ թէվարիխինտէն ֆա-
թիհ Սուլթան Սէհէմէտին Ստամպուլու ալմասը հիքէայէսի
եազըլաճագ տըր :

Թ Լ Վ Ա Ր Ի Ի

ՎԵՆԵՏԻԿ ՎԵ ՃԻՆՎԻՋ ԿԵՄԻՃԻԼԵՐԻ

ՎԼ ԲՐԻՍԹ ՕՖ ԲՕԼՕՄ ՊՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԲԱՅՐ ՊՈՒԼՄԱՍՐ

ԻճԻՃԻ ՎԵՃԱՊԵՆ ԿԱԳԱՅԻ :

11 .

ՊՈՒ ԷՆՆԱՌԵ պիլ ճիւմլէ քրիսթիան հիւքիւմէթլէրի ,
Սաղըրպիլէր իլէ ճէնքաւ օլուլունտուգլարընտան , պիր արա-
լըք եէնիլմիշէր . վէ Սպանիանըն փէք չօք էյալէթլէրի իլէ պէ-
քապէր մէշուր Կորնատա շէհրի վէ Գալէսի տախի տիւշմէն
էլինէ տիւշմիւշ իտի : Պու հաւատիս Լըրորայա նէշը օլուն-
տուգտա , ճիւմլէթէն վէ խուսուսիլէ Սպանիա իյիտլէրի վէ
քահրամանլարը պիրպիրինէ նիսպէթլէ մէրտլըք կէօսլէրմէք
իւզըն սիւահլանուպ , եօլար ճէնկեալէր քիշիզատէլէր իլէ տօ-
լու օլտուզի հալտէ Բօլոմպոս Բօրտովա շէհրինէ փալ օլտու-
խտէ տէ , պաշ փափասըն թափսիլէ էթտիլի քիմնէնին հուզու-
րունա զայէթ միւշքիւլիէթլէ չըգապիլիւպ , հաղգընտա սօուք
մուամէլէ օլունտու : Վ է վազաատա սըրմալը իշլէմէլի էլպիսէ-
լէր կիլինմիշ , ալթուն կիւմիւշ սիւահլար գուշանմըշ վէ ճէնկէ
կիթմէյէ հաղըր օլմուշ պէյզատէլէր արասընտա պէօյլէ պայա-
ղը քըյաֆէթլիւ պիր զարիպէ քիմնէ տըգգալթ իտէմէղ իտի :

Բօլոմպոս իէսափլիւր իթտիլի մասլահալթըն ճէսամէթինի
էյիտէն աննամըշ օլտուզունտան , հիշ պիր վէսիլէ վէ իհթի-
րաղ իշիւն նիլէթինտէն վաղ կէշմէյիպ , պէյհիւտէ եէրէ բէք
չօք բիճալար միմնէթլէր էթտիքտէն սօղրա , նիհայէթ Գըրալ
վէ Գրալիշանըն հուզուրունա չըքրպ մասլահալթըն իֆատէ
իթմէյէ բուխալթ վէրիլտի . իշթէ պէօյլէ , տիւննատէ էքսէ-
րիա գալըպ գըյաֆէթէ րայէթ օլունուպ , պայաղը էլպիսէ տը

Թրնտա կիզէնէն ֆազիլէթ վէ լիագէթէ քիմնէ տըգգաթ վէ
թէնէզզիւ իթմէզ. վէ ագլ ու ֆիրաւէթին էլէ կէթիրէմէտիւ
յինի խուլուս վէ զէրաֆէթ կէօրիւր պէճէրիւ :

Իմոի պիր ինթիար փափաստան մաստա սահիպի օլմայան
պէօյլէ պիր եապանճընըն սէօզլէրինի Սպանիա գրալը Տէրտիւ
նանտօնուէն իւսթիւն քէօյիւ տիյնէմէսինէ , քիմնէ թաճիւպ իւ
տէմէզ , անճաք գրալիչասը քէնտիստէն ագլը օլտուլու նտան ,
Քօլօմպոսա օլ մէրթէպէ րայէթ վէ իլթիֆաթ կէօսթէրոի քի ,
պիւթիւն սէրայ թագրուր գրալիչանըն կէօզլուէն կիրմէք իշիւն ,
Քօլօմպոսուէն պուրաճաղը եէնի տիւնէայա , վէ զէնկիւնքլէրէ
եիւզտէն ինանըր կիպի կէօսթէրիւ , տէրագապ թագրիրինի
թէճէսիւս իթմէք իւզրէ Սպանեանըն էն միւթէպէր փափաս
լարը , ալիմլէրի վէ միւնէճճիմլէրինտէն միւրէթթէպ պիր քօ
միսիօն թային օլունտու : Վէ օանէտէք պիր մէճիսէ չըգմա
մըզ օլան Քօլօմպոս , եալընըլ թէքլիֆ իթտիյի մաղահաթըն
սահիլըյինէ կիւվէնէրէք , պիւթիւն Աւրոբտ ալիմլէրինին հու
զուրուտա միւզաքէրէյէ ճէսարէթի օլարագ , պիր քաշ կիւն
զարֆընտա ճիւմլէսինի գանտըրըպ իսկեաթ իթմէյէ միւգթէ
տիր օլտու : Պու արալըք Փորթէկիզ գրալը իքինճի լէան , Քօ
լօմպոսուէն թէքլիֆինին ալիմլէր պէյինտէ գապուլ օլունտու
զուտու իշիթտիքտէ , կիզիտէն վէ պէօյիւք հէտիյէ վէ վաու
լէր իլէ քէնտուսինի սէրայընա տալիթ էթտի . անճաք Քօլօմ
պոս վէլիինիմէթինէ իսլանէթ իթմէկի ալիճէնապըզընա տիւ
շիւրմէյէրէք գապուլէ շայան կէօրմէտի :

Քօլօմպոս ֆագաթ պու էսնտտէ գրալիչանըն հիմմէթիլէ
միւթէպէր պիր աաամ սըրասընա կէչտի . պու նտան էվիլէլ քիւրրէ
վէ խարթա եաբարաք , անլէրի սաթըպ էքմէք փարատը չըգա
րըրտը , Լիզապէթ գրալիչա քէնտիսինէ մահիէ վէ իսլմէթ
քեարլէր վէրիւ , գրալ տայրէսինէ տախիլ իլէտի , վէ եէնի
տիւնէայը պուլմագ իշիւն մաթլուպ իլէտիկի իւշ գըլթա կէմի ,
քէնտիսինէ վէրիլէնէ գատար գրալ տայրէսինտէ պուլունմա
սընը էմի իլէտի : Պու ճիւմլէ քէնտիսինէ պու գատար իլթի
ֆաթ օլմուշքէն տախի , մուրատընա վալ օլունճայատաք տա
հա նիշէ նիշէ զահմէթ վէ մէշագգաթլար չէրիւ , օլ վէճհ իլէ
պիլա սէմլէրէ պէշ սէնէ փագթ մուրուր իթմիլտի քի , քէնտի

կիսի ստար վէ թէ համար առհայտ պիտի օրհասաւ . չօր-
տան գաթի իւ միա իտէրէք իշտէն վազ կէշէրաի : Նիհայեթ
կրանատա շէհրի մաղրապէրին էլինաէն թէքրար ալընորքտա ,
Քօլօմպոս տախի մէնդիլի մերամլնա վապ օլուպ , Սպանիա վէ
տոյիք քաթօլիկ գրապէրի , ապիմ ֆիթու հաթլէ լ'լամպրա շէհ-
րինէ տուխուլլէրինաէ , Քօլօմպոս թէքրար հուզուրլէրինէ
չըգարտրպ , քէնտիսինի () գիանոս տէնիզինէ ամիրալ , վէ պու-
լաճաղը մէմէքէթլէրէ վալի նասպ էթաիլէր . վէ Քալօս լիմա-
նընաա իսթէթաիլի կէմիլէրին տօնատրլմարնա վէ լաղլա՛մ կէլէն
թայֆէլէրին թէտարիք գրլնմարնա էմր իլլէտիլէր : Քօլօմպոս
տէրեայր մէսէրլէթէ զարդ օլարագ . պու ուզու՛ն եօլճուլուք
թէտարիքէթաթընա պիլղաթ նէզարէթ իթմէք իշիւն լիմանր
մէզպուրէ ազիմթ իլլէլիւպ մէզքիւր պաշ փափասը պուլարաք
իճրայր թէշէքքիւր իլլէտի : Սպանիա տէվլէթի վէ տիւնեա ա-
լէմ լ'մերիքանլն քէշֆինտէն տօլայր պու փափասա շիւքրանիլէ-
թէ պօրճլու տուր :

13 .

1492 : Պէօլէ պիր նիհայեթսիզ եօլճուլուք իշիւն կէմի վէ
թայֆէ թէտարիքի էմրի Քալօս շէհրինէ վապ օլտուգտա , ա-
հալի թօլղանուպ մումանատթ կէօսթէրմէյէ պաշլատրլար :
() գիանոս տէնիզի հագգընտա նազլ օլունան էօրֆիւլիւ մա-
տալար , հէնիւզ հէր քէսին ազլնտա օլտուզունտան հէր քիմ
քի ուճու պուճաղը պուլունմաղ տէնիզլէրէ րէվան օլուպ ,
կէրի տէօնմէմէյէ րաղը օլուրսա եօրա չըքսլն տէրլէրտի : Կէ-
միլէրէ գափտան թային օլունան քիմնէլէր , պիզի տիրի տիրի
պօլմայա եօլայօրլար տէյի շէքվա վէ թէէննի իտէրլէրտի : Վէ
հէր քէս գրալն էմրինի տիլնէմէյիպ , քիմնէ նէֆսինի վէ կէմի-
սինի էօլէ պիր նիհայեթսիզ եօլճուլուք մուխաթարասընա գօյ-
մայա րաղը օլմաղուր . շէօլէ քի պու գատար միհնէթ վէ մէ-
շագգաթտան սօղբա Քօլօմպոս կիւճ իլէ Քարալէլա թապիր օ-
լունուր պիր ուֆաք կէմի իլէ պիր քաշ թայֆէ թէտարիքինէ
միւթթէտիր օրապիլտի : Թալէհիտէն Վ իշէնցօ վէ լ'լօնգօ նամ
ճէսուր վէ մէհարէթլի իքի կէմիճի գարտաշլար , գափտանլէրի
քէնտիլէրի օլմաք շարթըլա իքի Քարալէլա կէմի տահա վէր-
մէյէ րաղը օլտուքրարնտան , պունլարտան իպրէթ սլարագ ,
լուզումի մըգտար կէմիճի տախի իսթէքլէրի իլէ եաղըլուպ , օլ

վէճհ իլէ եիւզ եիրմի պէշ գատար կէմիճի իւչ կէմիէ թագ-
սիմ օլտուլար : վէ գափտանլարը Քօլօմպոս վէ Վիչէնցօ վէ Վ-
լօնդօ իտիլէր : Իլթէ պու գատար ազ ատամ, վէ պուենճա ու-
ֆագ կէմիլէր իլէ քէնտինի օ տէհչէթիւ տէրեայէ սալարագ ,
թաճիւպիւ Չիփանկօ ատասընը պուլմագ իւզրէ եօլա ըէվան
օլտուլար քի , պուենճա սէնէլէր Սպանիա տէ վէթինին թիւքէն
մէզ վարիէթինէ մուճիպ օլտուլու ճիւմէյէ մալիւմ տիւր :

14.

Պիր ատամ, պիր չիւրիւք կէմիլէ , ալթընտա ուլ , ի ու
թիւնտէ կէօյ , արգասընտա պիր տահա կէօրմէյէ ումուտու
օլմատըղը վէթանը , վէ էօնիւնտէ նիհայէթսիզ պիր էնկինի
կէօրտիւքտէ , նէ մէրթէպէ գօրղույա կիրիֆթար օլաճաղը հէր
քէսին աղնայտպիլէճէյի պիր հալ տըր : Իմոի կիւն տօղուտու
րիւզիւարը Քօլօմպոսուն կէմիլէրինին եէլքէնլէրինի տօլտու-
րուպ վէթան գըրըարը արգալարընտան տիւման կիպի կէօրիւն
մէզ օլմայա պաշատըյտա ճիւմէյի պու գօրղույա կիրիֆթար
օլուպ եիւրէքլէրի վուրմայա պաշտար : Ետընը Քօլօմպոս ,
մէրտլէք վէ ճէսարէթի պիր տագիգէ էլտէն պրագմայա պ ,
ապը մագսէտինտէ , կէօզիւ փուսուլատա՝ կէմիսինին եօլա նու
տօղըուտարաք , գաղա վէ մուխաթարտլար վապ օլաճաղը տիւն
եանըն սահիհլիկի էմիէթիլէ կէօլիւնէ կէօրիւնմէզ օլուրտու :
Վէ եօլտա ըասթ կէլտիքլէրի էն սօն քարա , եօրարտա զիքրի
կէչէն Քանարիա ատալըր օլուպ , օրատա թայֆէլէր պիրազ
րահէթ իթտիքտէն սօղրա թագէ էթ վէ սէպլէվաթ ալարագ
թէքրար եօլա չըքտըլար : Վէ իւչ կէմի տտիի ազ վագըթ ի-
չինտէ ըասթ ըիւզկէարլէ օ գատար իլէրի վարտըլար քի , պու
գատար եօլ գաթ իթտիքտէն սօղրա , Քօլօմպոսուն վաս իթ-
տիյի տիւնեա օ տա էյէր սահիհ իսէ , հէնիւզ կէօրիւնիւրտէ
օլմատըղընտան , օ ահմագ վէ վէպլէսէլի թայֆէլէր պաշտար-
լար թաճիւպ իտիւպ պէյնլէրինտէ սըղընմաղա : Քանարիա ա-
տալարընտան չըքալը պիր այ օլուպ , կէմիլէր տայմա պիր հի-
զատա պաթը թէրաֆընա կիթմէքտէ օլտուքլարը հալտէ , իքի
գուշզուհուր իտիւպ կէմիլէրտէն պիրինին տիրէյինէ քօնտուլար :
Քօլօմպոս անլէրի կէօրտիւքտէ , պուլաճաղը տիւնեանըն գու-
րասընտան կէլմիշ օլտուգլարընը քէշֆ իտէրէք , արթըք հիչ
չէք վէ չիւպհէսի գալմատը , հաթտա պու քիմսէնին այագ

պրամանորդր տենիզին եիւ գիւնտէ , պիր չօր օթլուք վէ եւ չիւ-
լիք կէ օրաւքսէ , է օնլէրինտէ գարա օլաճաղընտան է մին օլաու-
խտէ տէ . հէր քաշ տէ ֆա սգանտիլ տթարար իտէ տենիզին ալ-
թընա եէ թիշմէ տիլինտէն , տահա չօր ու զաք օլաու զուհա տա-
խի զինինտէ գարար վէրտի :

15 .

Թայֆէլէրին քօրքու վէ էնտիշէլէրի կիթտիքձէ չօղալորդըն-
տան , ճիւ զէի պիր ալամէթ կէ օրտէլէր , քարայա եագլաշարք
գըլաա իտէրլէրտի . վէ պու իւ միտ իլէ պիր տիւզիէ կէ միլէրին
էն եի քսէք սիլէլէրինին թէ փէսինէ չօղըս օ վտգըթլար հէ-
նիւզ տիւրպին իճաու օլմամը օլաու զուհա տան , կէ օղլէրինին եէ-
թիշտիլի գատար էնկինէ պագալգար տաւրուրլարըր . հաուարդ
հիսաուրըզ մէյաանտան պաշգա քարայա պէնպէր պիր շէյ կէ օրէ-
մէ տիլլէրինտէն , իւ միտլէրինի գաթ իտէրէք մէյիւս վէ միւ-
քէտտէր աշաղը ինէրլէր իտի : Ալլա պիր կիւն սուլուն
եիւզիւնտէ չալգանըր պիր կէ մի տիլէի կէ օրտիւլէրինտէն տա-
հա իլէրի կիտէրլէր իտէ կէսիլէրի քարէլէնիպ պու հալէ կի-
րիֆթար օլաճագլարրինա հագգ թարաֆընտան պու պիր նշանէ
վէ իսագէր տիր տէյի պու գօրգագլէր տահա աղիմ վէսլէսէլէրէ
կիրիֆթար օլաուլար : Հաթտա պիր գաշ կիւն սօղրա գուշլար
չօղալըս տիւրլիւ տիւրլիւ նամէլէրլէ է օթէրէք , Ալլանիա պիւլ-
պիւլէրինի խաթըրա կէ թիլլիլ իտէլէրտէ , եինէ գարայա պէն-
զէր պիր շէյ կէ օրիւնմէ մէքտէ իտի : Հաթտամէ գըրիւ Քիստանեան
իլի քարա ոշար . վապլէրի իւզպէ սուրուս Քօլօմպուուն իլլին-
տէն պիր փարմագ ալըրընամըշլար ըար : Հաթտա կէրէք քէնտի
կէ միլէրինտէ վէ կէրէք Քօլօմպուուն կէ միսինտէ թայիֆէլէր
պէյնինտէ սրգըրըր չօղալուս , պու աոտամ եալընըրդ ալլանա կէ-
լէն պիր իսայալաթ իշիւն պիզի է հիւս ալալլիմիլտէն վէ է վրա ու
ալըրալարըրմըլտան ուզագ էնկին տէնիլլէրինէ զարգ իտէձէք
վէ եէր եիւզիւնտէ քիմնէյէ հալիմիլ մալիւմ օլմայաճագ տէյի
ալլարըրար տը : Պիր ազ վապըթ սօղրա պու աղալըր վէ Քօլօմ-
պուսա քարըր սրգըրար , է օրֆ վէ զօրալարըրա թէպաիլ օլուս , իշ-
լէրինտէն պաղըրարըր տահա իլլէրիսինէ վարըս , պու եապանձը
քիմ տիր քի գրալըմըզ ալոտարալ , ապըր աոտարըր օլմայան էյա-
լէթլէրի պուլաճաղըմ տէյի պիզի պու էնկիլլէրէ տիւ շիւրաիւ :
Թու թալըմ պու հէրիֆի տէնիզէ աթալըմ վէ Ալլանիայա տէ օ-

նէլիմ: Վէնտիսի երրորդարը թէ՛ ճեւարս իտերքէն տէնիզէ
տիւշիււոյ պօղուլտու տէյի թագրիր վերիւոյ գուրթուրուր
տէրլէր իտի: Քօլօմպոս իտէ հէր շէյէ վաղրթ օլոււոյ, կէմիլէրի
նի տօղուո եօլտան չըքարմամար իշիւն փուսու լոյա տալմը կիւ
պի տուրտուղու հալտէ ճիւմլէսինի կէօղիւնիւն ուճու իլէ
կէօրիւր վէ իշիտի իտի: Վէ էթրաֆընը ալան պու աղիմ մու
խաթարտտան աւլա ֆիւթուր իթմէյէրէք, քարանըն եագըն
օլտուղունա պաղը ալամէթլէր կէօսթէրէրէք հալքը իսկեան
վէ թէմին իթմէյէ չալըչըրօր: Վէ իչէրինտէն ինսանթէթի պիւ
լիւր վէ թանրը օլանլէրէ պէօլէ պիր եէնի տիւնեա քէշֆինտէն
ինսան ճինսինէ վէ թիճարէթէ հասըլ օլաճաք մէնֆաաթլէ, վէ
թամահի օլանլէրի Չիփանկօ տտասընըն ալթուն վէ միւճէվ
հէրաթը իւմիալլէ, վէ թէնպէլ օլանլէրի տախի, չալըչմայա
րաք վէնկինլէք փէյտա իտիււոյ, րահաթ էօմիւր կէչիւրմէք իւ
միալլէ իսկեաթ իտերէք պիր աղ էմին օլոււոյ, ֆապաթ պու
մուխաթարալը եօլճուլուքտա, պիր ֆէսաաէ ուղըսյարաք, սա
հիլի սէլամէթէ չըքմաղտան էվլէլ քէնտինի թէլէֆ իտերլէր
գօրղու վէ վէսվէ սէսինտէն տախի հալի տէյիլ իտի:

16.

Պու վէճհ իլէ իրի այ մուրուր իտիււոյ, եօլճուլուղուն սօ
նու կէլմէղ օլտուղունտան, իւչ կէմի տէրուլնինտէ տախի շիք
եայէթ վէ սըղըլտը չօղալարագ, օլ մէրթէպէ գօրգաճաք պիր
տէրէճէյէ կէլտի քի, բինսանեան քարտաչար տախի, թայֆէլէր
Քօլօմպոսու թէլէֆ իթմէսինլէր տէյիւ վէսվէսէ իտիււոյ, ըս
պանեայա կէրի տէօնմէլէրինէ էմի իթմէսինի նիաղ վէ բիճա
իթմէյէ պաշլատըլար: Նճաք Քօլօմպոս հիչ պիր վապթ վէ իւ
լա միւրատընա վասլ օլմագ քէրթէսինէ եէթիշտիքտէ կէրի տէօ
նէն թագըմտան օլմատըղընտան ճիւմլէսինի կիւ վէրթէ իւզէ
րինէ թօփլայրալ, քէմալը էմնիէթ վէ մէրտլէրլէ քաֆատարըլարմ
իւչ կիւնէտէք շու էօնիւմիւղտէն գաչայօր կիպի կէօրիւնէն
գարայա վասլ օլաճաղըմըղը փէք ալա պիլիւրիմ, էմին օլուն տէ
տի, թայֆէլէր պունու իշիտի իշիթմէղ քարմա քարըչ սէսլէր
վէ հայգըրմալար, վէ շամաթա զուհուր իտիււոյ, օլ տէրէճէյէ
կէլտի քի, իչէրինտէն պիրի ամիրալա էլ գալտըրըր վէ թէլէֆ
էտէր տէյի, Քօլօմպոսուն տօսթլարը տիթլէմէյէ պաշլատըլար:
Իմաի տէտի Քօլօմպոս պիւա ֆիլթուր, էկէր իւչկիւնէտէք գա

րու հսկրի կէօրմէղսէք , Սպանեայա տէօնմէյէ , վէ պուռնճո գէն կիկելք վէ շան վէ շէրէֆ մէմուլէյէ չքքարղլմըզ եօլտան կէրի տէօնմէյէ պէն տախի րաղի օլա րում :

Պուռնու իշխիթտիքտէ , թայֆէլէր տալէն ֆէստա տալադ օլ մայարադ պաշլըճա գօրգուլարընտան ֆէստաա գալգըշմըշ օլ տուգըսընտան , Քօլօմպոսուռն մէրտճէ վատինտէն իսկեաթ օլ լուպ սիւքիւթ իթտիլէր վէ պիր տախի սէս չքքարան օլմաար իսէ տէ , էյէր իւշ կիւնէտէք վաա օլուռնան գարա կէօրիւնմէղ իսէ զօր իլէ Սպանեայա տէօնմէյէ մէճպուր իթմէլէրինի պէյնլէրինտէ գալիւ գարար իլէտիլէր :

17 .

Պուռ տրալըք Քօլօմպոսուռն կէօղիւնէ ույգու կիրմէյիպ , կէճէ կիւնտիւզ երարղլարտան վէ փուտուլաաան կէօղիւնիւ այրու մաղաը , վէ տիւմէնի քէնտի էլի իլէ իտարէ իտէր իտի : Հէր կէմինին պէօլէք տիրէյինէ նէօպէթլէ պիրէր կէմիճի չքքարլոյ տրգգաթ իթմէլէրինի թէնպիհ իտէրէք , հէր քիմքի իւքին գալայը կէօրիւրսէ քէնտիսինէ պիր գաթ աղըք էսպապլէ միւտ տէթը էօմրիւնիւ րահաթլէ կէշիրէճէք գաաար քէնտինէ իհտան վէրիլէճէյինի Ֆէրաինանաօ գրալէ վէքեալէթլէ վաա իթմիշ օլ տուղընտան թայֆէլէր ու ֆուգտա (հարիգոն) հէր սիահ պիր շէյ կէօրաիւքտէ գարա՛ , գարա՛ տէյի չաղըրչըրլար իսէտէ եա պուլուտ եա տիւման օլտուղսէնտան իւմիտլէրիլէ պէրապէր գայ օլուր կիտէր տի : Ել հասըլ թայֆէլէր թէրաֆընտան վէրիլէն վաաէնին իւշիւնճիւ կիւնիւնիւն էրթէսի սապահասը գարայա վաալ օլաճագըսընը Քօլօմպոս իլք ագչամտան քէնտիլէրինէ իսապէր վէրիպ , պու պիլմէտիլէրի գըրլարտա զուհուրի մէմուլ օլան գալարաա կէմիլէրի չարփըպ քարալաթմամագ իշիւն , զայէթ աղըք եօլ վէրմէլէրինի նէօպէթճիլէրէ թէնպիհ իլէտի : Ենճագ թայֆէլէրին փէք չօլու , Քօլօմպոսուռն սէօղիւնէ էմնիէթ իթմէյէրէք , հիշ շիւպհէմիղ եօգ եինէ պիղի ալտաաղթօր տէրլէր տի : Վէ պէօլէ պիր աղիմ վուգուաթ կէօրէճէքլէրի սապահըն կէճէսինտէ իւշ կէմիտէ տախի քիմսէնին կէօղիւնէ ույգու կիրմէմիշ իսէ տէ , արա սըրաա ամիրալ հագգընտա ֆէստա վէ քէմնիլէթ տախի էքսիք տէյիլ իտի : Կէճէ էսնասընտա հալաա զայէթ աղըք վէ պէրադ օլտուղընտան , Քօլօմպոս տիւմէնին եանընտա տուրուպ տրգգաթ իթտիլի հալտէ , ուղագտան ըշըղա

պենդէր պիր շէյ ֆէրք իթաի քի պազէն եէրինի տէ տէլիշտիրիր
տի, տէր ագապ եէնի տիւնիայր պուլուզուհու վէ իշինտէ
առամ տաիի օլուզուհու ֆիքրինտէ թէսափլուր իտիւպ ետ
նընա պիր քաշ կէմիճի չաղրուր, քի օնրա տաիի ըջըր սէզմիշ
օլուզ գլարրնտան, եէնիտէն իւմիտ գաբուլուր աշըլըպ ճիւմլէ
սի պիրա սապը սապահ օլմալընա պէրլէրլէր իտի:

18.

Իշթէսի սապահ չափագ սէ օքէր սէ օքմէզ, կէմինին է օնիւն
տէ փէք եագընտա զայէթ չիմէնդար պիր գարա կէ օրիւնիւպ
տաղլարըն թէփէսինտէ օլան գօգուլու ողաճ օլմանլարըն բայիհէ
սի սապահ ըրւզկեարը իլէ հափայէ վէ տէնիզէ նէշր օլընտուգ
տա, կէմիճիլէրին չաղլըք վէ մէսէրլէթի թարիֆէ կէլիւր շէյ
օլմայըպ, իւշ կէմիտէն պիրտէն պաշաւուրար սէ վինճ սէտայէրլիւ
լէ չաղրըշըպ պիր պիրլէրինի թէպրիք իթմէյէ: Վէ Քօլօմպուս
էթրաֆընտա օլանրար հէմէն ալաղընա գաբանըպ վէ տիլլէրինէ
սարըլըպ, փիւշմանլըք կէօղ եաշլէրլիլէ գապահաթլէրինին
աֆլընը նիւպ խլէտիլէր: Լիճագ ալիճէնտա Քօլօմպուս գապա
հաթլէրինի խաթըրա կէթիլմէյէրէք վէ եիւզլէրինէ վուրմայա
րագ, էլլէրինտէն թութուպ գալարըրը վէ ճիւմլէսինի մէսրուր
իտէր տի: Վէ ճիւմլէսի չաղ վէ խէնտան օլարագ, քէնտի մէտ
հինէ պէսթէլէր օգուլուպ չաղլըլար չալուզլարը հայտէ քէնտի
սի տիզ շէօքիւպ վէ հագգ թաալոյա սէճտէ իտէրէք. պու
վէճճ լէ միւրաւորնա նայիլ օլուզուհուտան տօլայը հատըլ
հիսապըրը թէշէքքիւրլէր սաւնարըր:

Պու պօրճու էտա իթաիքտէն սօղրա պուլուզլարը գարայը
էօղտէն կէշիրիպ, թօմիրտղընըն խաւըրըր աղաճլուրընըն ճէսա
մէթի չիշէրլէրին չօրուզու վէ սայիր լաթիֆ հալլէրինէ նաղա
րէն, Սարգօ քօլուհ մէտհ իթաիկի չիփանկօ առաւընըն պիր
թարաֆը օլուզուհու շէքք վէ շիւպհէսի գալմաւըր իմտի տէր
ագապ ֆիլիգապընը հաղըրլաւըպ, քէնտիտի տաիի ամիրալըք
մէսնէտինէ մախսուս օլան ալ վէ իշլէմէ բուպալարընը կիլինիւպ
էլինէ Սիաննօլ գրալը վէ գրալիշտըր իսիմլէրի իշլէմիշ օլան
ճանֆէս ունճաղը, ղէ մայէթինէ տաիի թայֆէլէրին միւթէպէ
րանընը արարագ քէսքին բիւրէքլէ քարայա տօղրու թէվէճճիւհ
խլէտի: Վէ իշլէնցօ վէ Լլօնցօ իքի գարտաշ տաիի քէզալիք ֆի
լիքալարընա պինիպ պաղը տօսթլարըր իլէ արգասընտան կիթաի

լեր , վէ օլ վէճ՝ իլէ իլք տէ ֆա օլարադ իւ բորալու լար օ անէ .
տէք քիմնէյէ մալիւմ օլմամը օլան եէնի տիւննայա պագ պաւ
արլար : Ֆիլիգալար քարայա եանաշորքճա դարատա օլան քիւ
մէ քիւմէ ինսանլար պիր թէլաշ պիր զայլէյէ աիւշիւպ , իզնար
իյլէտիքլէրի ալամէթ վէ հարէքէթման զայլէթ թաճիւպ իտիւպ
շաշըմըշ օլտուգլարը աղնաշըլըրտը : Քօլօմնրս լ՝մերիքայը հին
տիստանըն պիր ուճու գըլաս իթաիինտէն պունլարա տաիի
հինպիտիլէր տէտի , վէ մէմլէքէթլէրինտէ օլան ալթուն վէ
կիւմիւշ վէ միւճէ վէրաթը սագլամամալարը իշիւն , պիլէլէրինճէ
զայլէթ հազիւմ վէ նէզաքէթլէ տալրանմալարընը թայֆէլէ
րինէ թէնպիհ իյլէտի : Նիճագ Սպանեօլուլար գարայա պագ
պասուրքլարը կիպի եապանիլէր ճիւմլէթէն եադըն պիր օրմանա
գաչըպ Սպանեօլուլարն էն քիւշիւք հարէքէթլէրինի վէ գըմըլտա
նըշարընը քէմալը ալգգաթլէ սէյր իւ թամաշա իտէրլէր
իտի :

Իլէրի-պէ պէլմ օլ-նաճա :

ԵՒՐՈՒՍ ՏԵՎԼԵԹԼԵՐԻՆՆ

ԸՆՎԵԼԸ ՄԻՒԼՔԻՅԵԼԵՐԻ

Բախիւի

Ի Ն Կ Ի Լ Ի Զ

Տիւնեանըն հէր գըլթարնտա ինկիլիզ տէվլէթինին մէմա
լիքի օլտուղունտան պաշըճալարընըն իսմլէրի , վէ վիւսաթլէրի ,
վէ նուֆուսլարընըն սայըսը զիյրտէ պէյան օլունուր :

Ինկիլիզին փայլթաշթը լ՝օնորա շէհրի օլուպ , պու շէհիր
Ղլան Պըլթանիլ թապիր օլունան ինկիլթէրրա առասընտա , թէյ
մըզ նամըմաղըն իքի թարաֆընտա պինա օլունմուշ , վէ տիւն
եանըն էն պէօիւք փայլթաշտը տըր , վէ էհալիսի իքի միլիոն
նուֆուստան զիյատէ տիր :

Ինիլէլէն Լ-րոբապա վէ սայըր գըլթալարպա օլան մէմալի :

Սէգքիւր Ղլան Պըլթանեա առասընըն , Սքօչիա , վէ էթ
րաֆընտա օլան սայըր ուֆագ առալար իլէ պէրապէր , 4171
առէտ չամլարըր Նէօղրաֆիա միլի վիւսաթլէր օլուպ , քարըսըն
տա օլան Իրքանտա առասըր , վէ տդ տէնիզտէ օլան ճիպրալթար

վէ Ստրժա տոտարդա պէրապէր, 28 միլիոն ահալիսի վար :

Քէզալիք Միւրիքանըն շումալ (հիւսիսային) թարաֆըն տա իքի Քանաոս էյալէ թի իլէ սայըր պազը տաալար վէ մէմա լիքէ մալիք օլուպ պու թարաֆտա տաիսի 38 պին միլ թօփրազը վէ իքի միլիոնա եագըն նուֆուսու վար :

Քէզալիք Միւրիքանըն օրթաւընտա օլան տաալարընտա 8 պին իւչ եիւզ միլ թօփրազը վէ պիր միլիոն նուֆուսու . վէ աֆրիգա գըթաւընտա 5600 միլ թօփրազը , վէ 750 պին նուֆուսու , վէ աւսթրալիստա , 14 պին ալթը եիւզ միլ թօփրազը վէ ալթը եիւզ էլլի պին նուֆուսու վէ Միա տաալարընտա պին եիւզ էլլի միլ թօփրազը վէ ալթը միլիոն նուֆուսու վար :

Քէզալիք Հինաիստանտա 34 պին միլ թօփրազը , վէ եիւզ իքի միլիոն հալիսի , վէ նիզամ տէնիլէն հինա հիւքիւ մէթինաէ 24 պին միլ թօփրազը վէ էլլի միլիոն նուֆուսու վար , վէ սինկ թապիր օլունան հիւքիւ մէթաէ մուաիստաէն 4700 միլ թօփրազը վէ 3 միլիոն նուֆուսու էտինիլի տիր քի ճէման , 130 պին չամ չարսու Ղէօզրաֆիա միլի վէ 188 միլիոն նուֆուսու խոէր :

Ինկիլէ պէվէրէնիւ իրաք վէ մարաֆը :

Ինկիլիզին միւլքիւէ վէրիլէրինտէն հասըլ օլան իրաա , կէ չէն սէնէ 52 միլիոն 468 պին 317 լիրայա պալիզ օլմուչ տուր քի , օսմանը ազճէսիլէ օն իքի պին ալթը եիւզ քէրէ պին քէսէ ազճէ իտէր վէ ալթուն օլտուղու հալտէ 315 պին օգգա , վէ կիւմիւչ օլտուղու հալտէ պէչ միլիոն օգգայա եագըն կիւմիւչ իտէր : Կէ չէն սէնէնին մէսարիֆի տաիսի , 50 միլիոն 291 պին լիրայա պալիզ օլմուչ օլմաղէ , պիր միլիոն 277 պին 317 լիրա եանի իւչ եիւզ օն պին քիսէ ազճէ ֆաղա պուլմուչ տուր :

Իլէրիպէ պէլմա օլունաճաք :

ԿէՉԷՆ ԱՅԸՆ ՄԷՃՄԱՍԸՆՏԱ ՕԼԱՆ ՍԷՀՎԻԱԹ

Սահիֆէ	46	սաթըր	18	$13\frac{1}{2} - 12\frac{1}{2}$	օլաճագ :
"	47	"	6		տւինեա — աիւնեա :
"	62	"	3		եօլճանըն — եօլճիանըն :
"	62	"	25		էվքէթլիւ — շէվքէթլիւ :
"	63	"	16		ալթը — սէքսէն ալթը :
"	64	"	8		սէյթը — սէյֆը :
"	64	"	8		միւպնիի — միւնպիի :